

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Analýza dopadu změn sazeb daně z příjmů fyzických osob u poplatníka s příjmy ze závislé činnosti

Analysis of the impact of the changes in the tax rates at the personal income taxpayer with income of the employee

Student: Michaela Broďáková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.

Ostrava 2010

Zadání bakalářské práce

Student: **Michaela Brod'áková**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R010 Finance

Specializace: 00 Finance

Téma: **Analýza dopadu změn sazeb daně z příjmů fyzických osob u poplatníka s příjmy ze závislé činnosti**
Analysis of the impact of the changes in the tax rates at the personal income taxpayer with income of the employee

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika osobní důchodové daně
3. Popis změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob
4. Analýza dopadu změn sazeb daně z příjmů fyzických osob na vybraného poplatníka
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 4. vyd. Praha: ASPI, 2006. 279 s. ISBN 80-7357-205-2.

ŠIROKÝ, J. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

VANČUROVÁ, A. a kol. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. 9. vyd. Praha: VOX, 2008. 319 s. ISBN 978-86324-72-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2009

Datum odevzdání: 07.05.2010

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně.

V Ostravě dne 07.05. 2010

.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Ivetě Ratmanové, Ph.D. za poskytnuté rady a odbornou pomoc.

1	Úvod	2
2	Charakteristika osobní důchodové daně	4
2.1	Definice a funkce daně, daňový systém.....	4
2.2	Klasifikace daní	5
2.3	Osobní důchodová daň.....	7
2.4	Ukazatele míry daňového zatížení.....	14
2.5	Citlivostní analýza	15
3	Popis změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob	17
3.1	Objekt a předmět daně	17
3.2	Osvobození od daně.....	18
3.3	Základ daně	18
3.4	Sazba daně.....	20
3.5	Postup stanovení daňové povinnosti.....	22
3.6	Daňové přiznání, termín pro jeho podání, splatnost daně a tvorba záloh	25
3.7	Zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.....	26
4	Analýza dopadu změn sazeb daně z příjmů fyzických osob na vybraného poplatníka	29
4.1	Vývoj skutečné daňové povinnosti a efektivní daňové sazby v letech 1993 – 2009 u vybraného poplatníka.....	29
4.1.1	<i>Vývoj skutečné daňové povinnosti u vybraného poplatníka.....</i>	<i>29</i>
4.1.2	<i>Vývoj skutečné efektivní daňové sazby u vybraných poplatníků</i>	<i>32</i>
4.2	Analýza vývoje efektivní daňové sazby u definovaného poplatníka za období 1993 až 2009.....	38
4.3	Analýza citlivosti dopadu změn sazeb daně na poplatníka	40
4.3.1	<i>Analýza citlivosti efektivní daňové sazby při změně mezní daňové sazby v podmínkách klouzavé progrese.....</i>	<i>41</i>
4.3.2	<i>Analýza citlivosti při změně šíře daňového pásma v podmínkách klouzavé progrese</i>	<i>42</i>
4.3.3	<i>Analýza citlivosti efektivní daňové sazby a daňové povinnosti při změně lineární sazby daně..</i>	<i>43</i>
4.3.4	<i>Analýza citlivosti změny efektivní daňové sazby při změně doplňkových parametrů</i>	<i>45</i>
5	Závěr	51
	Seznam použité literatury	52
	Seznam zkratk	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Přílohy	

1 Úvod

Daň je jednostranný pohyb peněžních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru. Jednostrannost daní je klíčová a mimo jiných vlastností také odlišuje daně od poplatků, kdy poplatek je peněžním ekvivalentem za služby poskytnuté veřejným sektorem. Je chápán jako dobrovolný, účelový, nepravidelný a nenávratný, např. viz [5]. Příkladem poplatku je poplatek za vystavení pasu nebo správní poplatky. Půjčka je příjmem veřejných rozpočtů jenž je získán úvěrem. Tedy se jedná o návratnou, nepovinnou a nepravidelnou platbu, a to účelového i neúčelového charakteru, např. viz [5]. Půjčka jako zdroj příjmů veřejných rozpočtů je většinou ve formě státních obligací, ale lze se setkat i s municipálními obligacemi.

Hranice mezi těmito druhy zdrojů příjmů do veřejných rozpočtů mnohdy nejsou jasné, neboť jejich charakteristické znaky mohou být v konkrétních případech modifikovány. Tedy je možné, že poplatek bude mít charakter daně, neboť bude mít mnohé charakteristické vlastnosti daně. Takovým poplatkem může být třeba poplatek placený za sociální pojištění odváděný z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, neboť je to zákonná platba a také se jedná o povinnou platbu, ovšem zůstává charakteristika poplatku v tom, že je placen za službu poskytnutou veřejným sektorem. Dalším příkladem je poplatek za psa, neboť je plošně nařízen na určitém území tedy je povinný. Zároveň slouží na úhradu služeb poskytovaných z veřejného sektoru, například na úklid ulic znečištěných psy. Dalších takových příkladů je mnoho, a proto je nutné se vždy podrobně zabývat vlastnostmi takového druhu zdroje příjmů do veřejných rozpočtů.

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a ostatní daně tj. například ostatní důchodové, spotřební, z přidané hodnoty, majetkové jsou důležitým zdrojem příjmů do veřejných rozpočtů. Z tohoto důvodu je nutné sledovat dopad změn, jenž mohou ovlivnit tento důležitý zdroj veřejných financí. Mezi tyto příjmy mimo daní patří poplatky a půjčky.

Cílem této práce je provést analýzu změn sazeb daně z příjmů fyzických osob. Dopad změn bude analyzován u vybraných poplatníků s příjmy ze závislé činnosti. Změny sazeb daně budou posuzovány za období let 1993 až 2009.

Teoretická část bude zaměřena na samotnou podstatu daně, tedy vymezení pojmu daň, klasifikaci a funkce daní. Poté bude práce zaměřena na problematiku osobní důchodové daně. U této daně bude definován objekt daně, předmět daně, negativní vymezení předmětu daně, osvobození od daně, částky odečitatelné (resp. nezdanitelné části základu daně) od základu daně, sleva na dani a v neposlední řadě i samotný postup stanovování vlastní daňové povinnosti a vyměření základu daně a s tím související sazba daně.

V praktické části bude vyčíslena výše samotné daňové povinnosti u vybraného poplatníka s různou úrovní příjmů ze závislé činnosti. Úroveň příjmu bude definována s ohledem na to, aby byla zasažena všechna daňová pásma, a to v průběhu celého sledovaného období, tj. 1993-2009. Cílem bude vyjádřit dopad změn sazeb daně na daňovou povinnost poplatníka a ukazatel efektivní daňové sazby u konkrétní výše příjmu poplatníka v uvedených letech. Změny sazeb daně budou respektovat legislativní úpravy, ke kterým došlo v daném dílčím roce. Dopad změn na poplatníka bude vyčíslen pomocí citlivostní analýzy, kde bude sledována změna daňového zatížení vybraného poplatníka vyvolaná legislativní úpravou sazeb daně.

2 Charakteristika osobní důchodové daně

V této kapitole bude charakterizována osobní důchodová daň. Nejprve bude popsán obecný pojem daň, její teoretická klasifikace dle několika kritérií a také daňové principy uznávané současnou ekonomikou. Následně po úvodu do problematiky daní bude podrobně charakterizována konstrukce osobní důchodové daně.

2.1 Definice a funkce daně, daňový systém

Daň je chápána, jako *povinná, nenávratná, zákonná, neúčelová, neekvivalentní, pravidelná* platba do veřejného rozpočtu, např. viz [7].

Neekvivalentnost pro poplatníka znamená, že nemusí obdržet stejnou protihodnotu za jím zaplacenou daň a neúčelovost to, že neví na co konkrétně bude jím zaplacená daň použita. Tedy je to platba jím zasláná do veřejného rozpočtu, kde se kumuluje s ostatními zdroji veřejných rozpočtů a až po té dochází v rámci tvorby státního rozpočtu k určení, kde budou finanční prostředky použity.

Význam daní, jako příjmů do veřejných rozpočtů, vyjadřuje jejich podíl na celkových příjmech, který v ČR dosahuje více než 90%¹.

Lze sledovat čtyři základní funkce daní, a to:

- alokační,
- redistribuční,
- stabilizační,
- fiskální.

Alokační funkce se používá v případě, kdy na trhu nedochází k efektivní alokaci zdrojů, která může být způsobena tržními selháními. Ty mohou být způsobeny existencí externalit, nedokonalé konkurence či samotnou existencí veřejných statků.

Redistribuční funkce je uplatňována ve smyslu spravedlivého rozdělení důchodu ve společnosti, tedy veřejné finance mají za úkol redistribuovat část bohatství (důchodu) od bohatších poplatníků k chudším.

¹ Zdroj: Kubátová (2003, str. 19)

Stabilizační funkce zmírňuje cyklické výkyvy v ekonomice, pro zachování dostatečné zaměstnanosti a cenové stability. Tedy fiskální (daňový) systém ovlivňuje národohospodářské ukazatele, ovšem důsledky mohou být rozličné.

Fiskální funkce bývá často v literatuře označována jako *nejdůležitější funkce daní*. Má za cíl získávání finančních prostředků do veřejných rozpočtů, z nichž jsou poté financovány veřejné výdaje. Tato funkce je také historicky nejstarší (již v dobách dávno minulých musel panovník získat od poddaných finanční prostředky na krytí svých potřeb popř. válek), rovněž je obsažena již ve všech výše uvedených funkcích.

Daňový systém, někdy se používá termín daňová soustava je souhrn všech daní, které se na daném státním území uplatňují. Daňový systém je vlastně kombinací všech daní, zabezpečuje plnění jednotlivých funkcí daní a daňových zásad, např. viz [2]. Daňový systém České republiky je zobrazen v příloze 1.

Daňové zásady jsou definovány již v prvních ekonomických teoriích a v čase zůstávají téměř neměnné. Dochází pouze k úpravě priorit při uplatňování těchto zásad. V současnosti jsou to zejména *efektivnost, pozitivní vlivy na ekonomické chování subjektů* resp. omezení negativních vlivů (daňové stimuly), *spravedlnost, správné působení na makroekonomické agregáty, právní perfektnost a politická průhlednost*.

2.2 Klasifikace daní

Daně lze klasifikovat z různých hledisek, a to například podle:

- dopadu,
- objektu,
- veličiny,
- adresnosti,
- druhu sazby,
- daňového určení,
- stupně progresu apod.

Klasifikace daní dle *dopadu* je jedno ze základních rozlišení daní podle vazby na důchod poplatníka vůbec, a to na daně *přímé* a *nepřímé*.

Daně přímé jsou daněmi, které postihují důchod poplatníka přímo, tedy jej přímo krátí a jsou daněmi nepřenositelnými. Poplatník je nemůže přenést na jiný subjekt. Těmito daněmi jsou daně z příjmů, majetkové, popř. z hlavy.

Daně nepřímé jsou daněmi, u nichž se rozlišuje osoba plátce a poplatníka. Tedy plátce daně odvádí daň sraženou či vybranou od poplatníka, jehož zpravidla spotřeba je dani podrobena, správci daně. Jedná se o daň přenositelnou. Těmito daněmi jsou daně ze spotřeby, přidané hodnoty a také cla.

Daně dle *objektu*, na něž jsou uloženy se dají rozčlenit na čtyři typy, a to z *důchodů*, z *spotřeby*, z *majetku* a z *hlavy*. U prvních třech zmiňovaných je jasné, co je dani podrobena ovšem u **daně z hlavy** toto nemusí být hned patrné. Je to daň, uložená každému poplatníkovi bez ohledu na výši jeho příjmu. Tedy je tato daň ukládána na hlavu (osobu) všem stejně a jedná se spíše o historické zdanění, které je dnes uplatňováno jen výjimečně. Dle objektu jsou daně nazývány i v daňových zákonech, viz např. zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Daně se klasifikují dle charakteru veličiny ze které se daň platí na *kapitálové* a *běžné*. Veličina stavová, tj. zjištěná k určitému okamžiku je podrobena **kapitálové dani** a toková veličina, tj. zjištěná za určitý časový úsek se podrobuje **dani běžné**. Kapitálové daně jsou daně z majetku, popř. i daň dědická a darovací a mezi běžné daně se řadí daň důchodová, spotřební a daň z přidané hodnoty.

Platební schopnost poplatníka je prioritní při členění daní na *osobní* a *in rem* (latinsky „in rem“ znamená „na věc“). **Daně osobní** jsou adresné, tedy určené konkrétnímu poplatníkovi s tím, že zohledňují výši jeho příjmu. Klasickým příkladem těchto daní je daň z příjmů fyzických osob. **Daně in rem** se uplatňují bez brání zřetele na platební schopnost poplatníka. Takovými daněmi jsou například daň spotřební, daň z přidané hodnoty, majetkové, ale i důchodové daně placené právnickými osobami.

Díky třídění podle druhu sazby lze pracovat s daněmi *stanovenými bez vztahu ke zdaňovanému základu*, *specifickými* a *ad valorem*. **Daněmi stanovenými bez vztahu ke zdaňovanému základu** jsou daně paušální a z hlavy. U obou typů těchto daní platí všichni poplatníci stejnou daň ovšem jen s tím rozdílem, že daně paušální přihlížejí k jeho platební schopnosti. **Daně specifické** jsou stanovovány dle počtu jednotek daňového základu či počtu jednotek užiteční vlastnosti v daňovém základu (např. u alkoholu), v literatuře se lze setkat i s označením *jednotkové*. **Daň ad valorem** se určuje dle ceny zdaňovaného základu. Je to například daň z přidané hodnoty.

Klasifikace daní dle daňového určení je na *daně státní, municipální, vyšších územněsprávních celků a svěřené*. U těchto daní je zřejmé, že klíčem pro jejich třídění je rozpočet, do kterého plynou.

Daně se dle stupně progresu dělí na *proporcionální* s rostoucím příjmem poplatníka nedochází ke změně jeho míry zdanění, *progresivní*, rostoucí důchod vyvolává i růst míry zdanění a *regresivní*, rostoucí důchod vyvolává pokles míry zdanění.

2.3 Osobní důchodová daň

Osobní důchodová daň je často považována za nejdůležitější a také většina obyvatel pokud hovoří o daních má namysli právě tuto daň, např. viz [4]. Tato daň také podporuje svými vlastnostmi daňové zásady, a to zejména spravedlnost a efektivnost. Osobní důchodová daň se charakterizuje s ohledem na členění popsané v kap.2.2, jako *běžná, osobní, přímá daň z důchodu*.

Daňovým subjektem je osoba, která je povinna strpět, odvádět nebo platit daň, např. viz [5]. Daňové subjekty lze dělit na *poplatníky* a *plátce* daně, přičemž poplatníkův příjem je dani podroben a většinou si daň za sebe také odvádí a plátce daně je daňový subjekt, který odvádí daň vybranou či sraženou od jiných plátců daně. Poplatníkem osobní důchodové daně je fyzická osoba.

Objektem daně je veličina, ze které se daň vybírá. Objektem osobní důchodové daně je *důchod* získaný za definované období. Pod pojmem *důchod* je chápán přírůstek, a to jak peněžních, tak i nepeněžních zdrojů, které mají schopnost uspokojovat osobní potřebu poplatníka za určité období. Zahrnují se zde jak *peněžní důchody*, tak *nepeněžní důchody*, *imputované důchody*, *nerealizované důchody (kapitálové výnosy)*.

Nepeněžní důchody jsou příjmy, které neprocházejí trhem a z tohoto důvodu nejsou zdaňovány, např. práce poplatníka v domácnosti. Nepeněžní důchody mohou mít formu naturální či je lze získat směnou. *Naturální nepeněžní důchod* bývá mnohdy do určité výše od daně osvobozen neboť je těžké jej kvantifikovat, ale zároveň nad úroveň osvobození je již tento důchod dani podroben. Toto opatření je důležité zejména proto, aby zaměstnavatelé neposkytovali zaměstnancům zejména nepeněžní důchod až do neúnosné výše a tím, aby nedocházelo ke značnému krácení daně. Pokud je určitá výše důchodu od

daně osvobozena, jsou tyto naturální nepeněžní důchody poskytovány vesměs do této hranice, např. omezení při uplatňování náhrad za pracovní cestu.

Pod pojmem *imputovaný důchod* si lze představit imputovanou rentu (nájemné) či výrobu pro vlastní potřebu, práci v domácnosti či volný čas jako ekvivalent důchodu, který není získán v žádné z uvedených forem, např. viz [4]. Imputovaná renta představuje příjem získaný od nájemníka ve svém domě, který by měl být zdaněn. Pokud v dané nemovitosti bydlí vlastník i nájemce dohromady, mnohdy v praxi dochází ke spotřebě takto získaného nájmu, ale k jeho zdanění již nedochází.

Nerealizované důchody jsou příjmy se kterými poplatník již počítá, byť tyto příjmy zatím nedostal proplacené. Reprezentovat nerealizovaný důchod může například obraz ve vlastnictví poplatníka jehož hodnota v čase roste.

Hlavní výnosy, které plynou z osobní důchodové daně jsou z *důchodů pracovních, důchodů z podnikání, nájemného, veřejné penze² a kapitálových výnosů realizovaných*.

Předmětem daně je *objekt daně* bez položek, které jsou z předmětu daně vyňaty, tj. daný zákon je nezahrnuje. Tedy předmět daně definuje jednoznačně a úplně rozsah objektu zdanění.

Osvobození od daně vymezuje tu část předmětu daně, ze které se daň nevybírá. Osvobození se uplatňuje v různých formách, a to osvobození *úplné, částečné a podmíněčné*. Úplné osvobození příjmu od daně použije poplatník pokud jsou splněny všechny zákonné podmínky. Částečné pokud je například příjem, který by podléhal osvobození vyšší než je horní hranice daná příslušným zákonem. Poplatník si tedy zahrne do svého základu daně jen tu část příjmu, která hranici pro osvobození překračuje. Podmíněčné osvobození znamená, že poplatník musí doložit doklady potvrzující splnění podmínek pro osvobození příjmu od daně. U osobní důchodové daně jsou osvobozena od daně zejména nepeněžitá plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnanci např. nealkoholické nápoje. V mnohých případech je osvobození vázáno na určité podmínky, např. zaměstnavatel toto plnění poskytuje ze zisku po zdanění nebo je osvobození částečné např. do výše 30 000Kč na rekreaci zaměstnanců, např. viz [8].

² Veřejné penze nejsou v České republice zdaňovány

Základ daně je *předmět daně* upravený dle zákonných pravidel a vyjádřených ve stanovených měrných jednotkách³. Obecně lze pod pojmem základ daně chápat veličinu, ze které se daň vybírá. Je tvořen objektem daně, který je definován předmětem daně a očištěn o vynětí z předmětu daně a osvobození od daně, např. viz obrázek 2.1.

Obr. 2.1 Základ daně

Zdroj: VANČUROVÁ, A. a kol. *Daňový systém ČR 2004 aneb učebnice daňového práva*. 7. vyd. Praha: VOX, 2004. 366 s. ISBN 80-86324-42-7. str.120

Odpočty jsou částky o které lze snížit základ daně. Plní zejména redistribuční funkci daně. Jsou členěny na *standardní* a *nestandardní*. Standardní odpočet je vymezen předem stanovenou pevnou částkou, o kterou si může poplatník snížit základ daně za předpokladu splnění legislativních podmínek. Tento typ odpočtu zpravidla zohledňuje sociální postavení poplatníka. Dále lze standardní odpočty rozčlenit na ty, jenž si může poplatník uplatnit sám na sebe, mezi tyto odpočty patří i základní odpočet, tj. odpočet na poplatníka a odpočty, které poplatník uplatňuje na nějakého člena své domácnosti. Nestandardní odpočet bývá limitován, a to absolutní částkou, kterou nelze překročit popř. relativně, tedy například si poplatník může uplatnit daný odpočet maximálně do určité procentuální výše svého základu daně.

U osobní důchodové daně jsou odpočty reprezentovány odčitatelnými položkami od základu daně a také nezdanitelnými částmi základu daně. Lze se setkat s odpočtem na zaměstnance se zdravotním postižením, na poplatníka, na manželku a jiné.

Sazba daně je algoritmus, jehož prostřednictvím se ze *základu daně* zjišťuje výše daně a člení se podle :

- *druhu základu daně*,

³ Základ daně musí být stanoven v měřitelných jednotkách, a to fyzických či hodnotovém vyjádření, např. viz [8].

- **jednotná** (sazba daně je stejná pro všechny základy daně i poplatníky),
- **diferencovaná** (v rámci jedné daně jsou rozdílné základy daně a na ty se uplatňuje diferencovaná sazba daně),
- *vztahu k velikosti základu daně*,
 - **pevná** (pevná sazba daně se uplatňuje v případě, že je základ daně v naturálním vyjádření),
 - **ad valorem** (relativní) (tento typ sazby se používá pokud je základ daně v hodnotovém vyjádření):
 - *proporcionální* (lineární),
 - *progresivní* (stupňovitá, klouzavá).

Lineární sazba daně je stejná pro všechny úrovně příjmu a průměrná sazba se rovná lineární sazbě daně, např. viz tab. 2.1.

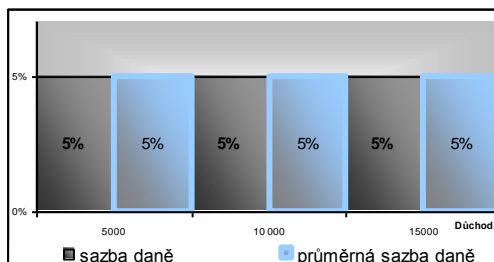
Tab 2.1. Vzorové sazby daně a daňová pásma v systému lineární sazby daně a jejich průměrná sazba daně

Pásmo	Sazba daně	Z částky nad	Daň	Příjem	Průměrná sazba daně
0-5 000	5%		250	5000	5
5 000 – 10 000	5%		500	10 000	5
10 000 – a více	5%		750	15000	5

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 2.1 zobrazuje modelovou situaci, ve které je při stanovování daňové povinnosti uplatňována lineární sazba daně. Jsou stanoveny různé úrovně příjmů, které jsou podrobovány stejné sazbě daně, přičemž průměrná sazba daně se v těchto podmínkách rovná lineární sazbě daně, např. viz graf 2.1.

Graf 2.3 Lineární sazba daně a průměrná sazba daně

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 2.3 zobrazuje lineární sazbu daně a průměrnou sazbu daně. Z hodnot v grafu zobrazených je zřejmé, že jsou tyto sazby shodné.

Stupňovitá progrese doslova naplňuje definici progresivní daně, tedy s rostoucím příjmem poplatníka roste i průměrná sazba daně. Tento typ progrese se nepoužívá, neboť vede k demotivaci poplatníků, zejména těch, kteří by byli díky svým vyšším příjmům podrobeni vysoké dani.

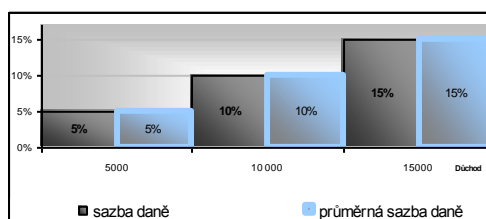
Tab 2.2 Vzorové sazby daně a daňová pásma v systému stupňovité progrese a jejich průměrná sazba daně

Pásmo	Sazba daně	Z částky nad	Daň	Příjem	Průměrná sazba daně
0-5 000	5%		250	5000	5
5 000 – 10 000	10%	5 000Kč	1000	10 000	10
10 000 – a více	15%	10 000Kč	2250	15000	15

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 2.2 zobrazuje modelovou situaci, ve které je pracováno se třemi daňovými pásmy, různými hodnotami stupňovitě progresivní sazby daně a třemi úrovněmi příjmů. Je v ní vyjádřena daň i průměrná sazba daně. Při stanovování daňové povinnosti se uplatňuje stupňovitě progresivní sazba daně, a tedy příjem je vždy celý zdaňován příslušnou mezní sazbou daně. Mezní sazba daně se zvyšuje s přechodem do dalšího daňového pásma, přičemž roste i hodnota průměrné sazby daně, např. viz graf 2.2.

Graf 2.2 Stupňovitě progresivní sazba daně a průměrná sazba daně

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 2.2 zobrazuje mezní i průměrnou sazbu daně v podmínkách stupňovité progrese. Je zřejmé, že mezní sazba daně s přechodem do dalšího pásma roste a roste i průměrná sazba daně. Tyto dvě sazby se v jednotlivých daňových pásmech rovnají.

Klouzavá progrese zdaňuje vyšší příjmy poplatníka vyšší daní, ovšem nedochází ke zdanění vyšší daní celého příjmu poplatníka, ale pouze té části, která převyšuje určitou hranici, např. viz tab. 2.3.

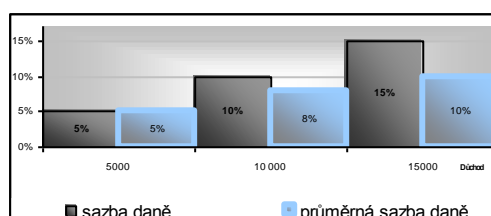
Tab 2.3 Vzorové sazby daně a daňová pásma v systému klouzavé progresse a jejich průměrná sazba daně

Pásmo	Sazba daně	Z částky nad	Daň	Příjem	Průměrná sazba daně
0-5 000	5%		250	5000	5
5 000 – 10 000	10% + 250Kč	5 000Kč	750	10 000	8
10 000 – a více	15% + 750Kč	10 000Kč	1500	15000	10

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce 2.3 jsou zobrazena tři daňová pásma, různé mezní sazby daně, různé úrovně příjmů a pro ně vyjádřená daň i průměrná sazba daně. Tedy pokud by poplatník měl zdaňovat příjem ve výši 15 000Kč, bude spadat do posledního daňového pásma s nejvyšší sazbou daně. Touto mezní sazbou daně bude zdaněna jen část jeho příjmu, tj. 5 000Kč a dále k takto zjištěné dani bude připočtena pevná částka vyjadřující zdanění zbývajících částí příjmu poplatníka v předchozích pásmech. Průměrná sazba daně v podmínkách klouzavé progresse poroste ovšem pomaleji, než-li by tomu bylo v případě stupňovité progresse, např. viz graf 2.3.

Graf 2.3 Stupňovitě progresivní sazba daně a průměrná sazba daně

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického zobrazení stupňovitě progresivní sazby daně a průměrné sazby daně v grafu 2.3 lze konstatovat, že růst mezní sazby daně vyvolá růst průměrné sazby daně. Ovšem růst průměrné sazby daně je nižší, než je tomu u mezní sazby daně.

Toto bylo obecné členění sazeb daně a jejich dopad na průměrnou sazbu daně u poplatníka, např. v členských zemích Evropské unie jsou uplatňovány dva typy sazeb daně, a to lineární sazba daně a klouzavě progresivní sazba daně. V rámci Evropské unie je sedm zemí, jenž mají zavedenou lineární sazbu daně, mezi nimi je i Česká republika. Výše této sazby je v jednotlivých zemích rozdílná. Nejnižší sazbu uplatňuje Bulharsko, kde sazba činí 10%, následuje Rumunsko s 16%, Česká republika má shodně se Slovenskou republikou sazbu daně na úrovni 19%, dále Estonsko s 21%, Lotyšsko s 23% a nejvyšší sazbu uplatňuje Litva, kde je proporcionální sazba daně 33%. V ostatních členských

státech se uplatňuje klouzavá progrese. V některých zemích jsou uplatňovány jen dvě sazby daně, např. Švédsko (20/25%), Maďarsko (18/36%) a Irsko (20/41%). U zbývajících členských států je uplatňováno více mezních sazeb daně, a to v rozdílných intervalech, Německo (15-45%), Rakousko (0-50%), Řecko (29-40%), Španělsko (15,66-27,13%), Velká Británie (10-40%), Slovinsko (16-41%), Polsko (19-40%), Nizozemí (33,6-52%), Malta (0-35%), Lucembursko (0-38%), Kypr (20-30%) Itálie (23-43%), Francie (0-40%), Finsko (8,5-31,5%), Dánsko (5,48-15%) a Belgie (25-50%), např. viz [11].

Daňová povinnost, dále jen daň, se vyjadřuje ze *základu daně* pomocí *sazby daně* za dodržení legislativních pravidel pro úpravu základu daně. Tedy daň je platba, kterou je poplatník (plátce) daně povinen odvést do veřejných rozpočtů, a to ve lhůtě a způsobem stanoveným legislativními pravidly.

Sleva na dani se odečítá již od vyjádřené daně za předpokladu splnění legislativních podmínek. Slevy mohou být *absolutní* či *relativní*. Absolutní sleva je v textu zákona stanovena pevnou částkou, naopak relativní sleva snižuje zjištěnou daň o zpravidla v procentech vyjádřenou část, popř. je v textu zákona popsán postup pro stanovení této relativní slevy. Slevami u osobní důchodové daně mohou být například sleva na vyživované dítě, manželku a také například na zaměstnance se zdravotním postižením.

Způsob výběru daně je legislativní úpravou, která stanovuje jakým způsobem, v jaké lhůtě a kým má být uhrazena stanovená daňová povinnost. Tedy upravuje postup úhrady daňové povinnosti od poplatníka daně ke správci daně. Rozlišuje se několik způsobů platby, a to *záloha na daň*, *splátka daně*, *srážka daně* a *záloha u zdroje*.

Zálohy na daň se odvádějí ještě před vyměřením daně za dané zdaňovací období a budou následně po stanovení výše daňové povinnosti započítány. Naproti tomu *splátka daně* je postupné plnění již známé daňové povinnosti v průběhu zdaňovacího období. *Srážka daně* se uplatňuje tak, že plátce srazí daň poplatníkovi daně a následně ji pod svou majetkovou odpovědností odvede správci daně. Kombinací zálohy na daň a srážkou u zdroje je *záloha na daň u zdroje*.

2.4 Ukazatele míry daňového zatížení

Tyto ukazatele umožňují vyjádřit míru daňového zatížení, a to buď vybraného poplatníka či skupiny poplatníků, a také lze pomocí nich učinit srovnání daňového zatížení poplatníků. Dělí se na ukazatele vycházející z makroekonomických či mikroekonomických údajů.

Typickým představitelem ukazatele míry daňového zatížení vycházejícího z makroekonomických dat je *daňová kvóta*, která umožňuje mezinárodní srovnání, např. viz tab. 2.4. Daňová kvóta je vyjádřena poměrem daňových výnosů a hrubého domácího produktu, lze stanovovat daňovou kvótu *jednoduchou*, kde lze pracovat jen s vybranými daněmi, které jsou v podílu k hrubému domácímu produktu či daňovou kvótu *složenou*, kde jsou k vybraným daním zahrnuty i příspěvky na sociální zabezpečení, a to opět v poměru k hrubému domácímu produktu.

Tab 2.4. Celková daňová kvóta v zemích Evropské unie za období 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Rozdíl 2000-2007
Belgie	51,3	50,7	50,5	49,6	48,9	49,3	49,4	49,6	-1,7
Bulharsko	40,0	36,9	36,2	36,0	35,8	36,3	31,5	32,3	-7,7
Česká republika	41,4	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0	40,1	40,5	-0,9
Dánsko	41,2	40,5	39,8	39,8	39,3	39,2	39,3	39,3	-1,9
Německo	48,6	47,7	48,1	48,8	47,8	48,2	48,4	47,4	-1,2
Estonsko	38,2	37,4	40,2	40,7	38,9	39,2	38,4	38,7	0,5
Irsko	18,1	17,3	16,7	16,2	20,0	16,8	16,1	15,0	-3,1
Řecko	35,5	35,1	34,3	34,4	34,9	34,9	35,9	36,7	1,2
Španělsko	34,7	35,3	35,7	34,7	35,2	35,5	35,9	35,6	0,9
Francie	47,4	47,6	47,4	45,0	42,4	41,3	44,3	44,4	-3,0
Itálie	43,1	42,7	42,7	41,1	41,4	41,7	41,9	42,0	-1,1
Kypr	16,7	17,0	17,3	18,6	18,6	11,9	11,9	11,9	-4,8
Lotyšsko	42,2	42,0	42,2	41,4	41,9	41,8	41,8	41,2	-1,0
Litva	42,9	42,9	43,1	40,9	41,6	42,6	40,6	41,3	-1,6
Lucembursko	32,8	31,2	29,0	29,3	29,6	30,2	30,6	31,4	-1,4
Maďarsko	51,4	50,9	48,2	44,5	44,8	43,1	43,3	45,9	-5,5
Malta	16,6	17,0	17,7	17,4	17,6	17,9	18,4	18,6	2,0
Nizozemí	42,0	38,9	39,1	40,0	40,8	41,4	40,5	40,2	-1,8
Rakousko	43,2	42,9	43,1	43,5	43,9	43,3	43,7	44,1	0,9
Polsko	42,2	41,8	41,7	42,0	42,2	42,2	42,5	41,6	-0,6
Portugalsko	33,2	32,2	32,3	32,4	32,4	32,4	32,6	32,6	-0,6
Rumunsko	44,7	45,2	44,6	43,4	42,9	42,4	42,2	41,8	-2,9
Slovensko	41,0	42,2	43,2	43,2	43,2	41,6	41,2	40,9	-0,1
Slovenská republika	40,6	41,3	40,8	40,9	39,6	35,2	35,5	35,6	-5,0
Finsko	43,0	41,4	40,9	40,0	39,4	39,5	39,0	38,2	-4,8
Švédsko	48,6	47,8	46,8	47,0	47,2	46,6	45,9	43,3	-5,3
Velká británie	28,5	28,1	28,3	29,8	30,0	30,6	30,7	30,8	2,3
Průměr	38,9	38,3	38,2	37,9	37,9	37,3	37,1	37,1	-1,8

Zdroj: <http://ec.europa.eu>

Tabulka 2.4 zobrazuje hodnoty celkové daňové kvóty v členských zemích Evropské unie za období 2000 až 2007, odchylku hodnot daňové kvóty mezi rokem 2000 a 2007 a průměrné hodnoty daňové kvóty všech zemí za daný rok. Dlouhodobě nejnižší daňové zatížení je na Kypru a naopak dlouhodobě nejvyšší je v Belgii.

Pro mikroekonomické vstupní údaje je typickým představitelem **efektivní daňová sazba**. Efektivní daňová sazba, někdy také označována jako průměrná sazba, je vlastně míra daňového zatížení. Daňové předpisy s efektivní (průměrnou) daňovou sazbou nepracují, konstruuje ji daňová teorie z důvodu měření daňového zatížení. Jedná se o procentní sazbu, která se zjistí podle vztahu

$$ETR = \frac{T}{Y} \cdot 100, \quad (2.1)$$

kde T vyjadřuje daňovou povinnost a Y představuje důchod (příjem), ze kterého byla daňová povinnost vyjádřena, např. viz [1].

Efektivní daňová sazba může být konstruována několika způsoby v závislosti na definici daňové povinnosti. Pro účely této práce byla definována jako podíl samotné daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti k hrubému příjmu, ze kterého je tato daň vyjádřena. Lze se setkat i s efektivní daňovou sazbou, kdy se k samotné dani z příjmů fyzických osob přiřazují ještě platby sociálního pojištění placeného zaměstnancem apod.

Tento ukazatel je vhodný jako základní nástroj pro porovnání dopadu legislativních změn na poplatníka, zejména pro jednoduchost svého výpočtu. Nemusí se přihlížet ke změnám vstupních parametrů, neboť do vzorce jsou dosazovány veličiny, které mění pouze své hodnoty dle případných sledovaných změn.

Ukazatel efektivní daňové sazby by měl umožnit, aby jeho výsledky bylo možné abstrahovat na obecné závěry. Tedy jaký dopad vyvolá změna na poplatníka a tím i na jeho daňové zatížení.

2.5 Citlivostní analýza

Citlivostní analýza se řadí mezi deterministické metody, jenž se používají zejména pro analýzy vývoje a odchylek pro menší počet období. Analýza citlivosti slouží k

posouzení dopadu jednotlivých změn na vybraný ukazatel. Jedná se o metodu vyčíslení vlivů u aditivní vazby, např. viz [3]. Sleduje resp. vyčísluje vliv při změně jednoho ukazatele, přičemž ostatní hodnoty ukazatelů jsou neměnné.

Při uplatňování této analýzy jsou většinou používána skutečná data popř. jsou modifikována do hodnot vhodnějších pro zvolený výpočet. Procentní změna zvoleného ukazatele je vyjádřena α . Může se jednat o změnu absolutní či relativní. Absolutní změna je vyjádřena jako podíl mezi hodnotou ukazatele za běžný a předchozí rok a relativní vyjadřuje podíl absolutní změny a hodnoty ukazatele na předchozí rok.

Pro zobrazení výsledků citlivostní analýzy jsou nejvhodnější spojnicové grafy, kdy se v nich zobrazí vstupní hodnota jako přímka a ostatní hodnoty modifikované změnou vyjádřenou pomocí α zobrazují v křivkách odchylku od vstupního údaje. Při tomto zobrazení je patrné, kdy sledovaný parametr reaguje nejcitlivěji na změnu vstupních hodnot, neboť čím více se křivka vychýlí od přímky, tím více je parametr citlivější na danou změnu. Lze také postihnout více změn na jeden parametr v rámci jednoho zobrazení výsledků.

Použití této metody je široké a vhodné zejména tehdy, kdy je potřeba sledovat dopad změny na jeden ukazatel, přičemž tato změna může být na různých úrovních a tato metoda vyčíslí, kdy sledovaný ukazatel reaguje na danou změnu nejcitlivěji.

3 Popis změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob

Tato kapitola se zabývá konkrétní legislativní úpravou osobní důchodové daně a změnami, které proběhly v letech 1993 až 2009, viz zákon o daních z příjmů č. 586/1992 Sb., dále jen ZDP.

3.1 Objekt a předmět daně

Objektem daně z příjmů fyzických osob jsou jejich příjmy. Příjmy se rozumí příjem peněžní a nepeněžní příjem dosažený i směnou.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob dle §3 ZDP jsou příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§6), příjmy z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti (§7), příjmy z kapitálového majetku (§8), příjmy z pronájmu (§9) a ostatní příjmy (§10), které byly dosažené za dané zdaňovací období.

V textu zákona se uvádí tzv. negativní vymezení daně, které vymezuje příjmy, které nejsou předmětem zákona o daních z příjmů. Pokud příjem není uveden v negativním vymezení daně je předmětem daně daně. Výčet níže je příkladný :

- příjmy z nabytí majetku (v restituci a rehabilitaci),
- příjmy získané dědictvím,
- příjmy získané darováním,
- přijaté půjčky a úvěry,
- „příjmy“ získané v souvislosti s rozšířením či zúžením společného jmění manželů,
- „příjmy“ plynoucí z vypořádání společného jmění manželů,
- příjmy plynoucí z vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením majetku podle velikosti jejich podílů,
- příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva,
- příjmy au-pair a jiné.

3.2 Osvobození od daně

Osvobozené od daně, jak je již v kapitole 2.3 popsáno, jsou příjmy, které jsou sice předmětem daně daně, ale daň se z nich nevybírám. Konkrétně to jsou dle §4 ZDP:

- sociální příjmy a transfery,
- náhrady škody a pojistná plnění,
- některé příjmy z prodeje majetku,
- některé výhry,
- příjmy v souvislosti se státní politikou bydlení a jiné.

Sociálními příjmy a transfery osvobozenými od daně jsou např. příspěvky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, sociální služby, dávky sociální podpory, příspěvky z veřejných rozpočtů a státní dávky upravené zvláštními předpisy apod.

Přijaté náhrady škody a pojistná plnění, jako náhrada nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku a plnění z pojištění odpovědnosti za škody, kromě plateb přijatých náhradou za ztrátu příjmu apod.

Osvobozené jsou pouze *některé příjmy z prodeje majetku*, a to z důvodu, kdy je takový prodej resp. držení majetku před prodejem podrobované tzv. časovému testu. Sleduje se období, kdy měl poplatník např. v rodinném domě bydliště. Pokud měl poplatník v této prodávané nemovitosti bydliště déle než dva roky bezprostředně před prodejem, tak je příjem získaný z tohoto prodeje od daně osvobozen a jiné.

Výhrami osvobozenými od daně z příjmů jsou ceny z veřejných soutěží, z reklamní soutěže, nebo z reklamního slosování, pokud se nejedná o spotřebitelskou loterii, ta je zdaňována podle zvláštního předpisu a další.

Státní politika bydlení podporuje stavební spoření, a proto jsou také úroky z vkladů ze stavebního spoření, včetně úroků ze státní podpory, upraveny zvláštním předpisem a osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob.

3.3 Základ daně

Základ daně je *předmět daně* upravený dle zákonných pravidel a vyjádřených ve stanovených měrných jednotkách. Tedy základ daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období, za které se pro účely daně z příjmů fyzických osob považuje *kalendářní rok*, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení,

zajištění a udržení. Ovšem pro každý příjem dle §6 až 10 platí jiné ustanovení pro uplatnění těchto výdajů, např. viz [13].

Příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků dle §6 bylo možné v letech 1993 a 2007 upravit, tj. snížit o výdaje na sociální a zdravotní pojištění poplatníkem zaplacené. V období 2008-2009 se tyto příjmy zvyšují o pojistné na zdravotní a sociální pojištění zaplacené zaměstnavatelem za zaměstnance, popř. poplatníka, např. viz tab. 3.7.

Příjmy z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti dle §7 lze upravit na základ daně o výdaje potřebné na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů. A to buď v prokazatelné výši nebo procentuální částkou z dosažených příjmů.

Paragraf 8 zákona o daních z příjmů upravuje *příjmy z kapitálového majetku*. U těchto příjmů není možné uplatnit výdaje. Pokud ve znění §8 ZDP není zahrnut nějaký příjem, který by mohl být považován za příjem z kapitálového majetku, tj. příjem spojený s držbou majetku, např. úrok z finančních prostředků uložených na běžném účtu je podroben srážkové dani.

V §9 jsou vymezeny *příjmy z pronájmu*. U těchto příjmů lze uplatnit výdaje na dosažení, zajištění a udržení v plném rozsahu skutečných výdajů.

Ostatní příjmy vymezené v §10, jsou příjmy, při kterých dochází ke zvýšení majetku poplatníka, pokud nejde o příjmy podle §6 až §9. U těchto příjmů je možné uplatnit výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení. Ovšem jen v omezené výši, a to do úrovně příjmů takto získaných.

Obecně výdaje lze nebo nelze uplatnit. Pokud lze výdaje uplatnit, je potřeba se zabývat, zda se výdaje uplatňují v plném rozsahu, tj. výdaje na dosažení, zajištění a udržení či jen některé nebo jen do určité výše. Tedy je možné dosáhnout díky plnému uplatnění výdajů i daňové ztráty. Pokud je dosaženo daňové ztráty, její hodnota se převádí do dalších let a uplatňuje se jako výdaj toho příslušného příjmu u kterého vznikla. Ztráta se může uplatnit jednorázově, či být rozpuštěna až maximálně do pěti následující zdaňovacích období. Obecný postup stanovování základu daně z příjmů fyzických osob je uveden v tab. 3.1.

Tab. 3.1 Vymezení příjmů vstupujících do ZD z příjmu fyzických osob a úprava na ZD

Veškeré příjmy poplatníka	(objekt daně)
- příjmy, které nejsou předmětem základu daně z příjmu FO	(negativní vymezení ZD)
= příjmy podléhající dani z příjmu FO	(předmět daně)
- příjmy osvobozené od daně z příjmu	
- příjmy tvořící samostatný základ daně	
= zdanitelné příjmy vstupující do základu daně	
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů	
Základ daně	

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Hodnotu, které může dosáhnout dílčí základ daně z příjmů dle §6 až §10 i postup stanovování daňové ztráty je uveden v tab. 3.2.

Tab. 3.2 Přípustné hodnoty jednotlivých dílčích základů daně z příjmů fyzických osob a tvorba základu daně a daňové ztráty

Dílčí základ daně z příjmů z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti (§7)	+, 0; -
Dílčí základ daně z příjmů z pronájmu (§9)	+, 0; -
Dílčí základ daně z příjmů z kapitálového majetku (§8)	+, 0
Dílčí základ daně z ostatních příjmů (§10)	+, 0
Σ dílčích základů daně dle §7 - §10	+, 0; -
○ Je-li Σ dílčích základů daně (§7 - §10) < pak vznikla daňová ztráta a dochází k převodu do dalších let	0
○ Je-li Σ dílčích základů daně (§7 - §10) ≥ 0	+, 0
Dílčí základ daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků (§6)	+, 0
Základ daně (Σ Dílčích základů daně §6 - §10) za dané období	+, 0

Zdroj: VANČUROVÁ, A. a kol. Daňový systém ČR 2004 aneb učebnice daňového práva. 7. vyd.

Praha: VOX, 2004. 366 s. ISBN 80-86324-42-7.str.120

3.4 Sazba daně

Sazby daně ve sledovaném období 1993 až 2009 byly upravovány mnoha legislativními úpravami. Docházelo nejen k úpravě výše daňové sazby, počtu daňových pásem či jejich šíře, ale i ke změnám jednotlivých typů daňových sazeb. Tyto jednotlivé typy už byly blíže charakterizovány v kapitole 2.3. V tab. 3.3 je zobrazen přehled daňových sazeb a pásem platných ve sledovaném období dle Zákona o daních z příjmů.

Tab. 3.3 Přehled sazeb daně v letech 1993 až 2009

1993				1994				1995						
pásmo		sazba	nad	pásmo		sazba	nad	pásmo		sazba	nad			
0	60000	15%	0	0	60000	15%	0	0	60000	15%	0			
60000	120000	9000 + 20%	60000	60000	120000	9000 + 20%	60000	60000	120000	9000 + 20%	60000			
120000	180000	21000 + 25%	120000	120000	180000	21000 + 25%	120000	120000	180000	21000 + 25%	120000			
180000	540000	36000 + 32%	180000	180000	540000	36000 + 32%	180000	180000	540000	36000 + 32%	180000			
540000	1080000	151200 + 40%	540000	540000	1080000	151200 + 40%	540000	540000	1080000	151200 + 40%	540000			
1080000	a víc	367200 + 47%	1080000	1080000	a víc	367200 + 44%	1080000	1080000	a víc	367200 + 43%	1080000			
1996				1997				1998						
pásmo		sazba	nad	pásmo		sazba	nad	pásmo		sazba	nad			
0	84000	15%	0	0	84000	15%	0	0	91400	15%	0			
84000	144000	12600 + 20%	84000	84001	168000	12600 + 20%	84000	91400	183000	13716 + 20%	91400			
144000	204000	24600 + 25%	144000	168001	252000	29400 + 25%	168000	183000	274200	32028 + 25%	183000			
204000	564000	39600 + 32%	204000	252001	756000	50400 + 32%	252000	274200	822600	54828 + 32%	274200			
564000	a víc	154800 + 40%	564000	756001	a víc	211680 + 40%	756000	822600	a víc	230316 + 40%	822600			
1999				2000				2001-2005						
pásmo		sazba	nad	pásmo		sazba	nad	pásmo		sazba	nad			
0	102000	15%	0	0	102000	15%	0	0	109200	15%	0			
102000	204000	15300 + 20%	102000	102000	204000	15300 + 20%	102000	109200	218400	16380 + 20%	109200			
204000	312000	35700 + 25%	204000	204000	312000	35700 + 25%	204000	218400	331200	38220 + 25%	218400			
312000	1104000	62700 + 32%	312000	312000	a víc	62700 + 32%	312000	331200	a víc	66420 + 32%	331200			
1104000	a víc	316140 + 40%	1104000											
2006-2007												2008-2009		
pásmo		sazba	nad									pásmo		sazba
0	121200	12%	0									0	∞	15%
121200	218400	14544 + 20%	121200											
218400	331200	33012 + 25%	218400											
331200	a víc	61212 + 32%	331200											

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

V roce 1993 bylo uplatňováno šest daňových pásem, přičemž nejvyšší sazba daně činila 47%, postupně až do roku 1996 docházelo ke snižování daňových sazeb až na maximální sazbu ve výši 40% s tím, že v tomto roce také byla učiněna redukce daňových pásem na pět. Tento počet pásem se uplatňoval až do roku 2000, zároveň však docházelo k postupnému rozšiřování stávajících pásem, tedy jejich hraničních hodnot. Toto rozšiřování hraničních hodnot bylo výrazné, neboť v roce 1996 byla hraniční hodnota pro vstup do nejvyššího daňového pásma 564 000 Kč, ale v roce 1999 tato hodnota činila již 1 104 000 Kč. Od roku 2000 se až do roku 2007 uplatňovala čtyři daňová pásma a v těchto letech dochází pouze k úpravě sazeb daně či posunu hraničních hodnot daných pásem. Hraniční pásmo v roce 2000 pro vstup do nejvyššího pásma, a tím i zdanění nejvyšší sazbou daně, bylo 312 000 Kč, od roku 2001 až do roku 2008 byla hodnota tohoto hraničního pásma 331 200 Kč. Také v uvedených letech docházelo ke změně sazby v prvním pásmu, tedy v pásmu s nejnižší sazbou daně. Tato hodnota nejnižší sazby daně

byla přes všechny výše zmiňované legislativní změny od roku 1993 do roku 2005 neměnná na úrovni 15%, ale v roce 2006 došlo ke snížení této hodnoty na 12%, a ta zůstala neměnná i v zdaňovacím období 2007.

V roce 2008 došlo k legislativní změně celého zdaňovacího systému daně z příjmu fyzických osob, kdy již není uplatňován systém klouzavé progresse resp. klouzavě progresivní sazba daně, jako tomu bylo od roku 1993 do 2007 sledovaného období, ale je nastaven systém lineárního zdanění s jedinou, proporcionální sazbou daně ve výši 15%. Tato daň je uplatňována paušálně, bez ohledu na výši příjmu poplatníka ze závislé činnosti. Tedy snížení daňové sazby na 12%, ke kterému došlo v roce 2006, bylo účinné jen po období dvou let a bylo výhodné zejména pro část poplatníků s nízkými příjmy. Nyní došlo k opětovnému zvýšení této sazby na 15%, kdy jsou touto vyšší daňovou sazbou zdaňováni všichni poplatníci bez ohledu na výši jejich příjmu tedy i ti s nízkými příjmy.

3.5 Postup stanovení daňové povinnosti

Daňová povinnost se vyjadřuje ze *základu daně* pomocí *sazby daně* za dodržení legislativních pravidel pro úpravu základu daně. Ve sledovaném období, tj. 1993 až 2009 se lze setkat se čtyřmi různými způsoby stanovování daně pro poplatníka, a to nejdříve v systému klouzavé progresse a poté v systému lineární sazby daně, neboť v daném intervalu došlo i k této legislativní úpravě stanovování daňové povinnosti. V tabulce 3.4 je zobrazen postup výpočtu daně v období 1993 až 2007.

Tab. 3.4 Výpočet daně z příjmů fyzických osob v letech 1993 až 2007

1993-2004	2005	2006-2007
Příjmy	Příjmy	Příjmy
- výdaje	- výdaje	- výdaje
Základ daně	Základ daně	Základ daně
NČZD (§15)	NČZD (§15)	NČZD (§15)
položky odčitatelné od ZD (§ 34)	položky odčitatelné od ZD (§ 34)	položky odčitatelné od ZD (§ 34)
Upravený ZD	Upravený ZD	Upravený ZD
• sazba daně	• sazba daně	• sazba daně
Daň = výsledná daňová povinnost	Daň	Daň
	Sleva na daň (§35c)	Sleva na daň (§35ba, c)
	Výsledná daňová povinnost	Výsledná daňová povinnost

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Tabulka. 3.5 zobrazuje postup stanovování daňové povinnosti dle platné legislativy, tedy v podmínkách lineární sazby daně.

Tab. 3.5 Výpočet daně z příjmů fyzických osob pro období 2008-2009

Příjmy
- výdaje
Základ daně
- ztráta z předchozích let
- nezdanitelné části ZD,
- položky odčitatelné od základu daně
• sazba daně
= daň
- sleva na daň
= daň po slevách

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zatímco v prvním období 1993-2004 již nedocházelo k úpravě vypočítané daně v dalších letech se daň dále upravovala, a to nejdříve jen o daňové zvýhodnění podle §35c a dále se začaly odečítat i slevy na daň dle §35ba.

Nezdanitelné části základu daně jsou částky, o které lze snížit základ daně. Zejména se jedná o dary, úroky zaplacené ve zdaňovacím období z úvěru ze stavebního spoření, příspěvky zaplacené poplatníkem na penzijní připojištění, zaplacené členské příspěvky ve zdaňovacím období a také poplatníkem zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění apod. Všechny tyto položky je potřeba uplatnit dle zákonných pravidel a ve stanovené výši. Dříve se tyto položky nazývaly i *odečitatelné položky* od základu daně. V jejich členění došlo opravdu k výrazným změnám, neboť se mezi ně do roku 2005 řadil odpočet na vyživované dítě a do roku 2006 i odpočet na poplatníka, studenta, manžela/lku, částečnou invaliditu, plnou invaliditu a další. Tyto položky se přesunuly do *slev na daň* a tím došlo i k modifikaci jejich uplatnění, tj. neuplatňovaly se již jako položky, jenž snižují základ daně, ale jako slevy na daň, tedy položky snižující již vypočtenou daň. V čase se měnila i výše těchto položek, např. viz tab. 3.6 .

Tab. 3.6 Změny NČZD a slev v období 1993 až 2009

Položka/Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Poplatník	20400	21600	24000	26400	28800	32040	34920	34920	38040	38040	38040	38040	38040	7200	7200	24840	24840
Invalidita	částečná	6000	6000	6000	6000	6000	6540	6540	7140	7140	7140	7140	7140	1500	1500	2520	2520
	Plná	12000	12000	12000	12000	12000	13080	13080	14280	14280	14280	14280	14280	3000	3000	5040	5040
Dítě	9000	10800	12000	13200	14400	18000	21600	21600	23520	23520	25560	25560	6000	6000	6000	6000	6000
Manželka	12000	12000	12000	12000	16800	18240	19884	19884	21720	21720	21720	21720	21720	4200	4200	24840	24840

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Hodnoty v oblastech označených světle modrou barvou jsou v současné legislativní úpravě označovány jako sleva na daň (§35 ZDP).

Od začátku sledovaného období rostla hodnota nezdanielné části základu daně na poplatníka, dítě a později docházelo i k růstu nezdanielné části základu daně na manželku popř. invaliditu poplatníka. To samozřejmě korespondovalo se samotnou podstatou existence nezdanielných částí základu daně, kdy tyto položky mají mírnit inflační vlivy⁴ a tím přibližovat nominální mzdu reálné. V roce 2000 došlo k zavedení nezdanielné části základu daně, která umožňuje uplatnění zaplacených příspěvků na penzijní připojištění, a to do maximální výše 6 000Kč. V roce 2001 byly nezdanielné části základu daně rozšířeny o možnost uplatnění pojistného zaplaceného poplatníkem na soukromé životní pojištění, a to až do výše maximálně 12 000Kč. Uplatnění darů je možné po celé sledované období ve stejné výši, tj. minimálně 2% ze základu daně nebo 1 000Kč a maximálně lze uplatnit dary do výše 10% ze základu daně.

Nejčastěji uplatňovanou **slevou na daň** je sleva na poplatníka dle §35ba ZDP, neboť tato sleva je uplatňována vždy, pokud poplatník splní zákonné pravidla pro její uplatnění, dále se v rámci této části zákona o daních z příjmů fyzických osob dá uplatnit sleva na manželku, poplatníka, jenž pobírá částečný či plný invalidní důchod, držitele průkazu ZTP/P, sleva na studenta apod. Tyto slevy si může poplatník uplatnit až do výše stanovené daňové povinnosti. Po uplatnění slev dle §35ba ZDP lze ještě daň dále upravit o daňové zvýhodnění dle §35c ZDP, kde je zahrnuta sleva na vyživované dítě. Tuto slevu si při respektování zákonných pravidel pro jejich uplatnění může poplatník uplatnit i nad rámec své zbylé daňové povinnosti, tedy může mu vzniknout daňový bonus, který mu bude vyplacen příslušným správcem daně.

Již dříve v tab. 3.6 byly naznačeny změny, ke kterým došlo zejména po roce 2005, kdy se mezi slevy zahrnula i sleva na vyživované dítě dle §35c ZDP. Toto opatření, resp. legislativní úprava měla zvýhodnit poplatníky s dětmi. V dalším roce se mezi tyto slevy, ale již do §35ba přesunuly položky pro poplatníka, manželku, částečnou či úplnou invaliditu, studenta apod. Tím také došlo k úpravě absolutní hodnoty těchto částek, neboť nyní budou snižovat již vyjádřenou daň a ne základ daně. Nárůst hodnot těchto položek v roce 2008 je zřejmý a jediná položka, která zůstala v původní výši je sleva na dítě. Tento

⁴ Dochází k indexaci (valorizaci) nominálních částek odečitatelných od základu daně, např. viz [7]

velký nárůst byl způsoben již několikrát zmiňovanou změnou zdaňovacího systému, která vyvolala nutnost zvýšení těchto hodnot, neboť i samotná daň vyjádřená novým postupem stanovování daňové povinnosti viz. tab. 3.9 je vyšší, a tedy muselo dojít k její úpravě, aby nedocházelo k neúměrnému daňovému zatížení poplatníků.

Sleva na dítě také umožnila poplatníkům dosáhnout již uvedeného daňového bonusu, tedy pokud bude jejich výsledná daňová povinnost nižší než je sleva na dítě, budou si moci částku do výše jejich daňové povinnosti uplatnit jako daňové zvýhodnění a částku zbylou a převyšující jejich daňovou povinnost lze uplatnit jako daňový bonus, který jim bude navrácen v rámci měsíčního zálohování daně.

V období, kdy se ještě slevy neuplatňovaly, bylo možné si nezdanitelné části základu daně odečíst od základu daně do jeho výše. Tedy sice poplatník, pokud měl nezdanitelné části základu daně vyšší než byl jeho základ daně, měl nulovou hodnotu vypočtené daně, ale již nebyl zvýhodněn pokud měl vyživované dítě.

3.6 Daňové přiznání, termín pro jeho podání, splatnost daně a tvorba záloh

Daňové přiznání je povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly 15 000Kč, pokud se nejedná o příjmy osvobozené či příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou daně podle zvláštní sazby daně. Daňové přiznání musí podat i ten poplatník, jehož roční příjmy nepřesáhly hranici 15 000Kč, ale vykazuje daňovou ztrátu. Naopak daňové přiznání nemusí podávat poplatník s příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků dle §6 ZDP pokud podepsal prohlášení k dani.

V daňovém přiznání musí poplatník uvést veškeré příjmy, jenž jsou předmětem daně z příjmů mimo příjmů osvobozených a příjmů již zdaněných zvláštní sazbou daně.

Termín pro podání daňového přiznání je do tří měsíců od uplynutí zdaňovacího období, tj. do 31.3., viz zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, dále jen ZoSDP. Pokud má poplatník daň daňového poradce, je tato lhůta prodloužena do 30.6. za podmínky, že skutečnost o tom, že má poplatník daňového poradce je správci daně sdělena do 31.3. Splátost daně je dle ZoSDP nejpozději ve lhůtě pro podání daňového přiznání.

Zálohy na daň příjmů se platí v průběhu zálohového období. Zálohové období je období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období, výše i periodicita placení záloh vychází z poslední známé daňové povinnosti, např. viz §38a ZDP. Tedy poplatníci, jejichž

poslední známá daňová povinnost nepřesáhla 30 000Kč a obce, kraje zálohy neplatí. Poplatníci, jejichž poslední známá daňová povinnost je v intervalu (30 000, 150 000)Kč, platí zálohy ve výši 40% této poslední známé daňové povinnosti. První záloha je splatná 15.6 a druhá 15.12. daného zdaňovacího období. Poplatníci, jenž mají poslední známou daňovou povinnost ve vyšší výši než 150 000Kč, odvádí zálohy ve výši 25% z této poslední známé daňové povinnosti. Tyto zálohy jsou splatné v datech 15.3., 15.6., 15.9., 15.12. U poplatníků, kteří mají základ daně tvořen alespoň z 50% příjmy ze závislé činnosti se vyjadřují zálohy jiným způsobem. Pokud je tento podíl menší než 15%, platí zálohy výše uvedené v plné výši a pokud je tento podíl mezi 15-50%, jsou zálohy uvedené výše v poloviční výši, např. viz [13].

3.7 Zdanění příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

V předcházejícím textu byl popsán postup stanovení daňové povinnosti poplatníka z daně z příjmů fyzických osob. V tab. 3.7 je zobrazen postup stanovení daňové povinnosti poplatníka z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti.

*Tab. 3.7 Postup stanovování daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti
v letech 1993 až 2009*

1993-2007
Příjem poplatníka
- pojistné
Základ daně zaokrouhlený na celé stokoruny směrem dolů
2008-2009
příjem poplatníka
* koeficient 1,34 (1,35) ⁵ zaokrouhlený na celé koruny směrem dolů
Zvýšený základ daně zaokrouhlený na celé stokoruny směrem dolů

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

K výrazné změně v postupu výpočtu daňové povinnosti došlo v roce 2008, kdy se již příjem ze závislé činnosti nesnižuje o poplatníkem zaplacené pojistné na zdravotní a sociální pojištění, ale dochází ke zvýšení tohoto příjmu o pojistné na sociální a zdravotní pojištění zaplacené zaměstnavatelem za poplatníka.

⁵ Koeficient koresponduje skutečné zdanění v roce 2008 a 2009, kdy došlo ke snížení zdanění na 34%.

Takto vyjádřenou daňovou povinnost poplatníka je nutné dle zákonných pravidel odvést správci daně. Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti se hradí pomocí záloh.

Zálohy na daň z příjmu ze závislé činnosti se platí za kalendářní měsíc. Tyto zálohy jsou stanovovány z úhrnu příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků. Postup výpočtu zobrazený v tab. 3.8 a tab. 3.9 je uplatňován v případě, že poplatník podepsal *prohlášení k dani*, tj. prohlášení poplatníka, že současně za dané zdaňovací období neuplatňuje odpočty a slevy na daň z příjmů fyzických osob u jiného zaměstnavatele. Pokud poplatník nepodepsal prohlášení k dani, pak se jeho daňová povinnost odvádí pomocí srážek daně, kdy si nemůže dle platné legislativy pro rok 2009 uplatnit slevy na daň, případně nezdanitelné části základu daně.

Tab. 3.8 Výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti v období 1993 až 2007

1993-2004	2005	2006-2007
Příjem poplatníka	Příjem poplatníka	Příjem poplatníka
pojistné	pojistné	pojistné
Základ daně pro výpočet zálohy	Základ daně pro výpočet zálohy	Upravený ZD pro výpočet zálohy
NČZD (§15) v měsíčním vyjádření	NČZD (§15) v měsíčním vyjádření	*sazba daně pro výpočet zálohy
Upravený ZD pro výpočet zálohy	Upravený ZD pro výpočet zálohy	Záloha
*sazba daně pro výpočet zálohy	*sazba daně pro výpočet zálohy	Sleva na zálohu (§35ba)
Záloha	Záloha	Sleva na zálohu (§35c)
	Sleva na zálohu (§35c)	Výsledná záloha po slevách
	Výsledná záloha po slevách	

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Tab. 3.9 Výpočet zálohy na daň z příjmů fyzických osob v letech 2008-2009

Zúčtovaný hrubý příjem za kalendářní měsíc dle §6 (včetně naturálních požitků a nepeněžních příjmů)
- příjmy osvobozené od daně z příjmu fyzických osob dle §6 odst.9
= hrubá mzda (příjem)
* 1,34 (koeficient odpovídá pojistnému placenému zaměstnavatelem za zaměstnance)
= Základ daně pro výpočet zálohy §38h (zaokrouhleno na celé stokoruny směrem nahoru)
* sazba daně pro výpočet záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti §38 odst. 2
= záloha
- měsíční slevy na daň § 35ba ⁶
- měsíční daňové zvýhodnění § 35d
= záloha po slevě

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

⁶ Nelze uplatnit slevu na daň na manželku, neboť se musí sledovat celoroční výše příjmu.

I při výpočtu samotných záloh na daň muselo nutně dojít ke změnám z důvodu legislativních úprav učiněných v období 1993 až 2009 podobných, jako tomu bylo u stanovování samotné daňové povinnosti za kalendářní rok, např. viz tab. 3.7.

V obdobích, kdy dochází k uplatňování při výpočtu zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti nezdanitelných částí základu daně resp. položek odečitatelných od základu daně, jsou tyto položky kráceny na měsíční vyjádření. Tedy je uplatňována jejich jedna dvanáctina, tak jak je tomu v současné době u slev na daň.

Roční zúčtování záloh na daň z příjmů §38ch stanoví, že nejpozději *do 15. února* po uplynutí zdaňovacího období může poplatník, jenž podepsal prohlášení k dani požádat o provedení ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění. Porovnáním zaplacených záloh a výsledné roční daňové povinnosti (toto provede plátce nejpozději *do 31. března*) může vzniknout *přeplatek* či *doplatek* daně.

4 Analýza dopadu změn sazeb daně z příjmů fyzických osob na vybraného poplatníka

V této části práce budou provedeny výpočty daňové povinnosti a daňového zatížení u vybraných poplatníků, na základě kterých bude možné formulovat obecně platné závěry, které budou vypovídat o dopadu změn sazeb daně, popř. dalších legislativních úprav ZDP na testované poplatníky.

V první části budou provedeny výpočty skutečné daňové povinnosti pro poplatníka v jednotlivých letech 1993-2009, přičemž bude počítáno s různými úrovněmi příjmů poplatníka. Při výpočtu budou respektovány platné legislativní podmínky v daném roce. Dále bude proveden výpočet efektivní daňové sazby pro definovaného poplatníka a u něj bude sledován její vývoj v letech. Pro sledování dopadu změn sazeb daně u osobní důchodové daně na efektivní daňovou sazbu bude provedena citlivostní analýza na jejímž základě bude možné určit vliv změny sazeb daně popř. dalších parametrů osobní důchodové daně na výchozí hodnotu daně nebo efektivní sazby daně vybraného poplatníka.

4.1 Vývoj skutečné daňové povinnosti a efektivní daňové sazby v letech 1993 – 2009 u vybraného poplatníka

V této části bude sledován dopad změn mezních sazeb daně a šíře daňových pásem na daňové zatížení a daňovou povinnost definovaného poplatníka ve sledovaném období, a to při respektování legislativních změn v oblasti zdanění příjmů fyzických osob.

4.1.1 Vývoj skutečné daňové povinnosti u vybraného poplatníka

Testovaným poplatníkem je občan, který v daném jednotlivém sledovaném roce pobírá a tedy zdaňuje průměrnou mzdu za daný rok, a to v různých násobcích průměrného příjmu, např. viz [14] v České republice, který se pohybuje v intervalu od 0,5 až do 9ti násobku průměrného příjmu. Sledovaný poplatník si uplatňuje nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a pojistné na zdravotní a sociální pojištění je stanoveno na úrovni 12,5% pro všechna sledovaná období. Výpočet daňové povinnosti je proveden dle platných legislativních úprav v daném roce.

Vliv změn sazeb daně je nutno s ohledem na typ sazby daně sledovat ze dvě relativně samostatná období, a to období 1993 až 2007 a 2008 až 2009. Pro zobrazení změn daňové sazby a daňových pásem v letech 1993 až 2007, tj. v období, kdy byl uplatňován v České republice systém klouzavě progresivní sazby daně, byly provedeny výpočty daňové povinnosti vybraného poplatníka a pro názorné zobrazení výsledků byla zvolena tab. 4.1, která zachycuje výši daně a čistého příjmu sledovaného poplatníka pro testované násobky průměrné mzdy v letech 1993 až 2007. Výsledné hodnoty jsou barevně rozlišeny dle daňových pásem. Šedá barva symbolizuje nejnižší daňové pásmo, tedy první daňové pásmo a její postupné přecházení až do modré barvy symbolizuje postup do vyšších daňových pásem. Tmavě modré buňky tab. 4.1 vyjadřují nejvyšší daňové pásmo v daném roce. Toto rozlišení umožní sledovat změny daňové povinnosti testovaného poplatníka pro různé úrovně příjmů.

Tab. 4.1 Hodnoty daňové povinnosti testovaného poplatníka v letech 1993 až 2007

		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
0,5	Hrubá mzda	35 424	42 024	49 842	58 950	64 812	70 806	76 782	81 684	88 758	95 196	101 502	108 246	113 952	121 314	130 164
	Daň	1470	2145	2790	3600	3990	4260	4605	5235	5670	6495	7305	8175	8895	5244	6144
	Mzda po zdanění	28 818	33 786	39 825	46 802	51 424	56 279	61 044	64 605	70 218	74 898	79 479	84 375	88 534	98 479	105 146
1	Hrubá mzda	70 848	84 048	99 684	117 900	129 624	141 612	153 564	163 368	177 516	190 392	203 004	216 492	227 904	242 628	260 328
	Daň	6015	7530	9240	11160	12300	13350	14445	15840	17055	18705	20325	22050	23520	17688	26837
	Mzda po zdanění	54 560	64 331	75 990	89 645	98 529	107 728	116 852	123 840	134 721	144 080	153 243	163 051	171 338	189 759	195 743
1,5	Hrubá mzda	106 272	126 072	149 526	176 850	194 436	212 418	230 346	245 052	266 274	285 588	304 506	324 738	341 856	363 942	390 492
	Daň	11080	14220	17760	20760	23280	25336	27300	29800	32460	35760	39195	43520	47170	48987	54844
	Mzda po zdanění	79 783	93 572	110 085	130 447	142 963	156 281	169 646	179 719	195 204	208 418	221 158	234 131	245 117	262 183	279 027
2	Hrubá mzda	141 696	168 096	199 368	235 800	259 248	283 224	307 128	326 736	355 032	380 784	406 008	432 984	455 808	485 256	520 656
	Daň	17140	21525	27600	32400	35600	38803	41600	45800	49995	55495	60870	66625	72948	80764	90460
	Mzda po zdanění	104 010	122 197	142 860	169 209	186 057	203 354	220 994	233 559	253 557	270 075	286 267	303 576	316 768	334 130	354 701
2,5	Hrubá mzda	177 120	210 120	249 210	294 750	324 060	354 030	383 910	408 420	443 790	475 980	507 510	541 230	569 760	606 570	650 820
	Daň	20320	30500	38880	46512	49450	53928	58025	63404	69684	78484	87092	96340	104148	113980	126076
	Mzda po zdanění	131 118	149 153	174 195	205 499	227 621	248 768	270 218	285 795	309 756	328 479	346 829	366 412	382 997	404 637	430 375
3	Hrubá mzda	212 544	252 144	299 052	353 700	388 872	424 836	460 692	490 104	532 548	571 176	609 012	649 476	683 712	727 884	780 984
	Daň	31325	40448	52512	62640	66912	73036	77708	85772	93940	104532	114868	125940	135316	147164	161692
	Mzda po zdanění	150 400	175 135	203 177	239 774	265 574	290 199	316 184	333 267	361 389	383 823	405 837	429 362	449 258	475 177	506 049
5	Hrubá mzda	354 240	420 240	498 420	589 500	648 120	708 060	767 820	816 840	887 580	951 960	1 015 020	1 082 460	1 139 520	1 213 140	1 301 640
	Daň	68768	86464	107072	127152	137856	150540	161740	175148	191092	208692	225972	244404	260020	279932	304156
	Mzda po zdanění	234 107	272 841	319 077	376 871	416 287	454 851	494 746	523 250	567 789	605 234	641 870	681 099	714 270	757 303	808 746
7	Hrubá mzda	495 936	588 336	697 788	825 300	907 368	991 284	1 074 948	1 143 576	1 242 612	1 332 744	1 421 028	1 515 444	1 595 328	1 698 396	1 822 296
	Daň	107552	132448	164240	200880	208768	228044	245772	264556	288212	312884	337044	362868	384724	412700	446588
	Mzda po zdanění	316 473	370 579	432 369	504 752	567 032	619 504	673 309	713 201	774 221	826 612	877 935	932 837	979 281	1 039 429	1 111 475
9	Hrubá mzda	637 632	756 432	897 156	1 061 100	1 166 616	1 274 508	1 382 076	1 470 312	1 597 644	1 713 528	1 827 036	1 948 428	2 051 136	2 183 652	2 342 952
	Daň	146304	185240	232400	281520	296720	324316	333220	353932	385364	417076	448116	481332	509428	545468	589052
	Mzda po zdanění	398 871	461 509	534 668	625 721	700 737	765 388	848 455	903 185	980 622	1 047 990	1 114 000	1 184 574	1 244 293	1 321 554	1 414 172

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Díky barevnému rozlišení lze pozorovat, kdy došlo ke změně v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob, ale nelze jednoznačně určit typ změny. První výrazný vývoj lze sledovat v letech 1995 a 1996, kdy došlo ke změně počtu daňových pásem, a to z původních šesti byl jejich počet zredukován na pět. V následujícím období, tedy v roce 1997 došlo k rozšíření jednotlivých daňových pásem a další výrazná změna následuje v roce 2000, kdy došlo k úpravě počtu daňových pásem. Z dosavadních pěti se dále pracuje se čtyřmi daňovými pásmy. V roce 2001 dochází k ustálení jak počtu daňových pásem, tak jejich krajních hodnot až do konce sledovaného období v tab. 4.1 tedy roku 2007, který je zároveň posledním rokem, kdy je uplatňována klouzavá progrese. V roce 2006 byla provedena úprava vedoucí ke snížení daňových sazeb, avšak tato změna neměla výraznější vliv na poplatníky s jednotlivými úrovněmi příjmů. Na postupný rostoucí vývoj má vliv zejména rostoucí průměrný příjem a také úpravy výpočtu samotné daňové povinnosti, kdy dochází k přesunu nezdanitelných částí základu daně do slev.

Vývoj daňové povinnosti poplatníka zobrazený v tab. 4.1 byl sledován v čase, následně je nutno sledovat vývoj pro jednotlivé úrovně příjmů v daném roce. Změny zařazení do určitých daňových pásem jsou zřejmé zejména od 1 a více násobku průměrného příjmu, příjem ve výši 0,5 násobku průměrného příjmu bude vždy zasahovat do nejnižšího daňového pásma, kde je uplatňována nejnižší mezní sazba daně. U průměrného či nadprůměrného příjmu lze sledovat změny vyvolané legislativními úpravami, neboť pomocí nich se může poplatník s příslušnou úrovní příjmu pohybovat mezi daňovými pásmy a tím i daňovými sazbami. Například u 1,5 násobku průměrného příjmu lze sledovat postupný vývoj směrem vzhůru v daňových pásmech a 2,5 násobku příjmu reaguje opět na změny popsané výše, a to skokově, kdy díky změnám v roce 1995 přešel poplatník do vyššího daňového pásma s vyšší daňovou sazbou, ale změny v roce 1997 jej opět zařadily do nižších daňových pásem. Z tohoto znázornění změn lze jasně vidět, že ne všechny úrovně průměrného příjmu reagují stejně a je nutné sledovat přesnější průběh těchto změn a jejich bližší charakteristiku.

Pro zobrazení výsledků výpočtů daňové povinnosti za období 2008 až 2009 byla zvolena tab. 4.2, kde je znázorněn i hrubá mzda testovaného poplatníka, jeho daňová povinnost, a to před i po uplatnění slevy na daň na poplatníka a čistá mzda. Při výpočtech byly respektovány platné legislativní úpravy v daném období a výsledky zachycují daňovou povinnost testovaného poplatníka stanovenou pomocí lineární sazby daně.

Tab. 4.2 Přehled daňové povinnosti u testovaného poplatníka v letech 2008-2009

0,5				1				1,5				2								
Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	
2008	113 952	23070	0	99 708	282 504	57195	32355	214 836	423 756	85800	60960	309 826	565 008	114405	89565	404 817				
2009	121 314	24375	0	106 149	275 904	55455	30615	210 801	413 856	83175	58335	303 789	551 808	110910	86070	396 762				
2,5				3				5				7								
Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem	
2008	706 260	143010	118170	499 807	847 512	171615	146775	594 798	1 412 520	286035	261195	974 760	1 977 528	400440	375600	1 354 737				
2009	689 760	138630	113790	489 750	827 712	166365	141525	582 723	1 379 520	277275	252435	954 645	1 931 328	388185	363345	1 326 567				
9																				
Hrubá mzda		daň	daň po slevách	čistý příjem																
2008	2 542 536	514860	24840	1 734 699																
2009	2 483 136	499110	24840	1 698 474																

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Daňová povinnost testovaného poplatníka v letech 2008 až 2009 je vyjádřena pro různé úrovně příjmů a lze sledovat, že došlo k poklesu daně mezi roky 2008 a 2009 pro jednotlivé úrovně příjmů. Tento pokles byl způsoben snížením koeficientu, o který se navyšuje základ daně poplatníka a projevil se od úrovně 1násobku průměrného příjmu poplatníka.

Změny ovlivňující daňovou povinnost poplatníka ovšem nelze blíže identifikovat pomocí základního výpočtu, jehož výsledky jsou zachyceny v tab. 4.1 a 4.2. Je potřeba se jejich dopadem zabývat pomocí jiných výpočtů a ukazatelů. Díky nim bude zřejmé, jaká změna má jaký dopad na poplatníka s určitou výší příjmů, a také do jaké míry lze s některými vstupními daty resp. hodnotami důležitými pro výpočet daňové povinnosti pohybovat, a to jak zvýšením či snížením, aniž by tyto změny vyvolaly výrazné změny v daňové povinnosti poplatníků.

4.1.2 Vývoj skutečné efektivní daňové sazby u vybraných poplatníků

V následující části bude zobrazen vývoj skutečné efektivní daňové sazby u vybraných poplatníků. *Efektivní daňová sazba* byla zvolena pro porovnávání vývoje skutečného daňového zatížení v jednotlivých sledovaných letech, tj. 1993 až 2009 u vybraných poplatníků vyvolaného dopadem legislativních změn osobní důchodové daně, jenž v daném období proběhly. Při výpočtu efektivní daňové sazby bude vycházeno ze skutečných *daňových sazeb* a *daňových pásem* a bude sledováno několik typů poplatníků.

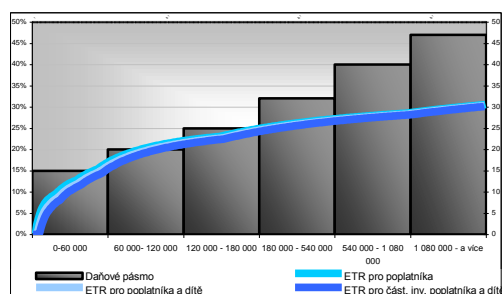
Ti byli zvoleni s ohledem na to, aby byly použity při výpočtu jejich daňového zatížení různé typy odpočtů uplatňovaných u osobní důchodové daně.

Bude pracováno se třemi definovanými poplatníky, *poplatník A* bude uplatňovat slevu či nezdanitelnou část základu daně na poplatníka, *poplatník B* bude uplatňovat slevu či nezdanitelnou část základu daně na poplatníka a na vyživované dítě a *poplatník C* bude částečně invalidní, tedy bude uplatňovat slevu či nezdanitelnou část základu daně na poplatníka, dále na svou částečnou invaliditu a nezletilé dítě.

Uplatnění slevy na daň či nezdanitelné části základu daně záleží na legislativní úpravě v daném konkrétním roce. Výpočty se budou provádět za období let 1993 až 2009, tedy bude uplatňovaná klouzavě progresivní sazba i lineární sazba daně.

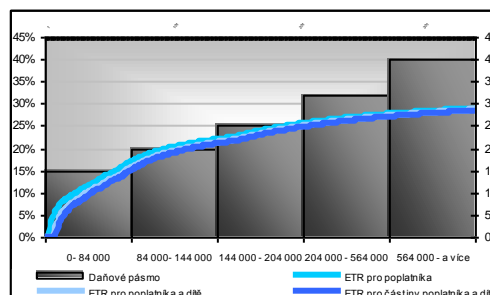
Výsledky provedených výpočtů efektivní daňové sazby budou zobrazeny v grafech pro jednotlivá sledovaná léta období 1993 až 2009 a pomohou znázornit, jakým způsobem se vyvíjí daňové zatížení u vybraných poplatníků s tím, že jejich příjem se bude pohybovat v rozmezí 20 000 Kč, postupně navyšovaných o 4 500 Kč až do 1 559 000 Kč, a to v podmínkách, kdy dochází k úpravě daňových sazeb, daňových pásem, nezdanitelných částí základu daně slev na daň.

Obr. 4.1 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 1993

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.2 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 1996

Zdroj: Vlastní zpracování

Průběh efektivní daňové sazby v roce 1993 je zachycen v obr. 4.1. Vývoj efektivní daňové sazby pro jednotlivé testované poplatníky má s rostoucími příjmy rostoucí průběh přičemž tento růst hodnot efektivní daňové sazby je rychlejší v prvních třech daňových

pásmech a následně s rostoucím příjmem dochází k jeho zpomalení. Tento průběh je způsoben rozdílnou šířkou daňových pásem, neboť první tři daňová pásma mají užší rozpětí hranic než ta zbývající. Tím se příjmy, které jsou pro účely provedených výpočtů daňového zatížení vyjádřeny jako násobky průměrného příjmu, přesouvají rychleji do vyššího daňového pásma v případě prvních tří daňových pásem a poté díky postupnému rozšiřování daňových pásem jsou příjmy déle zdaňovány v rámci širšího daňového pásma. Toto rozdílné nastavení šíře daňových pásem má vliv i na vývoj efektivní daňové sazby vzhledem k nominální daňové sazbě. Hodnota efektivní daňové sazby pro jednotlivé sledované poplatníky se pohybuje pod hranicí hodnoty nominální daňové sazby zejména v prvních třech daňových pásmech a s rostoucím příjmem roste také rozdíl mezi hodnotami těchto sazeb.

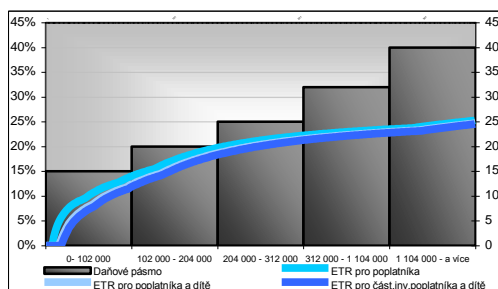
Období 1994 až 1995 má obdobný průběh daňového zatížení pro jednotlivé testované poplatníky a obrázky s hodnotami pro toto období jsou uvedeny v příloze 2.

Průběh efektivní daňové sazby v roce 1996 je zachycen v obr. 4.2. Vývoj daňového zatížení u jednotlivých testovaných poplatníků je rostoucí s rostoucím příjmem. Růst hodnot efektivní daňové sazby je rychlejší v prvních dvou daňových pásmech přičemž důvodem odlišného tempa růstu je opět rozdílná šíře daňových pásem jako tomu bylo v předchozích letech, neboť tyto první dvě daňová pásma mají užší rozpětí hranic než ty zbývající. Ve srovnání s rokem 1993 došlo ke změně počtu uplatňovaných pásem v roce 1996 bylo uplatňováno pět daňových pásem, a také došlo k poklesu hodnoty rozdílu mezi nominální daňovou sazbou a efektivní daňovou sazbou zejména u vyšších úrovní příjmu.

Hodnoty výpočtů efektivní daňové sazby u poplatníků A, B a C za období let 1997 a 1998 jsou zobrazeny v obrázcích v příloze 2.

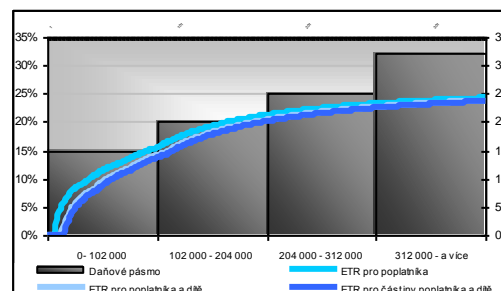
Průběh efektivní daňové sazby v roce 1999 a 2000 je zachycen v obr. 4.3 a 4.4.

Obr. 4.3 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 1999

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.4 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 2000

Zdroj: Vlastní zpracování

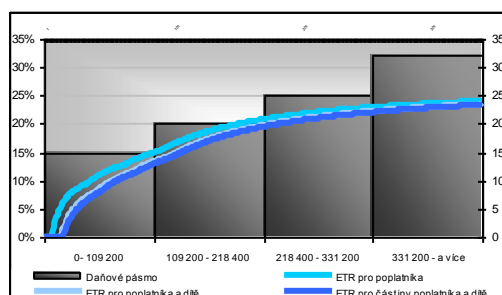
Efektivní daňová sazba v roce 1999 má rostoucí vývoj s rostoucím příjmem. Růst hodnot efektivní daňové sazby je rychlejší v prvních třech daňových pásmech, kdy právě tato pásma mají užší rozpětí hraničních hodnot. Ostatní daňová pásma uplatňovaná v roce 1999 mají širší rozpětí hraničních hodnot. Toto nastavení šíře hraničních pásem má vliv i na vývoj efektivní daňové sazby jednotlivých testovaných poplatníků vzhledem k mezním sazbám daně. Hodnota efektivní sazby daně se přibližuje hodnotě mezní sazby daně zejména v prvních třech daňových pásmech a poté s rostoucím příjmem roste rozdíl mezi těmito hodnotami.

Z průběhu jednotlivých efektivních sazeb pro testované poplatníky vyplývá, že růst hodnot efektivní daňové sazby pro poplatníka A je s rostoucím příjmem rychlejší zejména v prvním daňovém pásmu a poté se přibližuje hodnotám efektivní daňové sazby poplatníka B a C. Tento vývoj je způsoben uplatňováním rozdílných odpočtů u testovaných poplatníků.

Průběh efektivní daňové sazby v roce 2000 je zachycen v obr. 4.4. Efektivní daňová sazba má stále rostoucí vývoj s rostoucím příjmem jako tomu bylo v předchozím roce, tj. 1999, přičemž došlo k přiblížení hodnot efektivní daňové sazby pro jednotlivé testované poplatníky a mezních sazeb daně. Tento vývoj byl způsoben úpravou počtu daňových pásem, jejich šíře i snížení mezních sazeb daně. V roce 2000 jsou uplatňována jen čtyři daňová pásma a jejich hraniční hodnoty jsou nastaveny v podobných intervalech. Z průběhu jednotlivých efektivních sazeb daně pro testované poplatníky je patrné, že růst

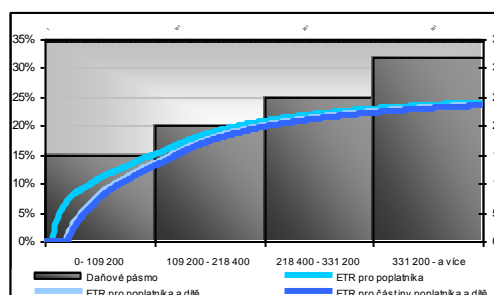
hodnot efektivní daňové sazby pro poplatníka A je s rostoucím příjmem rychlejší než u dalších dvou testovaných poplatníků, a to zejména v prvním daňovém pásmu. Tento rozdílný vývoj je způsoben uplatňování různých odpočtů u testovaných poplatníků. Hodnoty výpočtů efektivní daňové sazby u poplatníků B a C za období let 2001 až 2002 jsou zobrazeny v grafech v příloze 2.

Obr. 4.5 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 2003-2004

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.6 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 2005

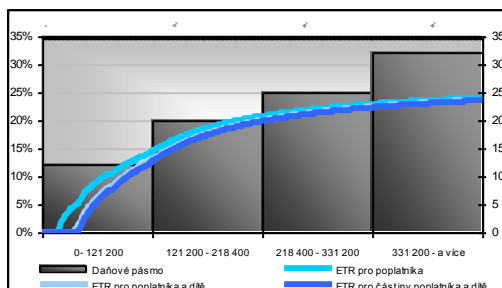
Zdroj: Vlastní zpracování

Průběh efektivní daňové sazby v letech 2003 až 2004 je zachycen v obr. 4.5. Efektivní daňová sazba má s rostoucím příjmem rostoucí vývoj pro všechny testované poplatníky a přibližuje se hodnotám mezních sazeb daně zejména v prvních třech daňových pásmech, poté s rostoucím příjmem roste rozdíl mezi hodnotou mezní sazby daně a efektivní sazby daně. Z průběhu jednotlivých efektivních sazeb daně pro testované poplatníky je zřejmé, že růst hodnot efektivní daňové sazby pro poplatníka A je rychlejší s růstem příjmu zejména v prvních dvou daňových pásmech vzhledem k hodnotám efektivní daňové sazby ostatních testovaných poplatníků a poté s rostoucím příjmem se tento růst zpomaluje až na úroveň hodnot ostatních efektivních sazeb daně. Tento průběh je způsoben stejně jako v přecházejícím roce 2000 uplatňováním odlišných odpočtů u testovaných poplatníků.

Průběh efektivní daňové sazby v roce 2005 je zachycen v obr. 4.6. Vývoj efektivní daňové sazby pro jednotlivé poplatníky má obdobný vývoj jako v letech 2003-2004, tj. s rostoucím příjmem roste hodnota efektivní daňové sazby a také se hodnoty efektivní daňové sazby pohybují pod hranicí hodnot mezních sazeb daně zejména v prvních třech daňových pásmech. Ovšem v průběhu jednotlivých efektivních sazeb daně je zřejmý výraznější rozdíl mezi efektivní sazbou daně pro poplatníka A a pro ostatní poplatníky.

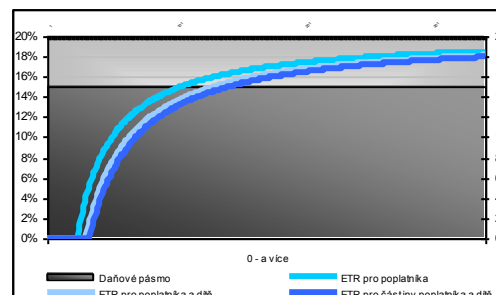
Tento výrazný nárůst hodnot efektivní daňové sazby pro poplatníka A s rostoucím příjmem vzhledem k hodnotám efektivních daňových sazeb poplatníka B a C je způsoben uplatňováním rozdílných odpočtů u testovaných poplatníků a také tím, že došlo k úpravě uplatňování těchto odpočtů.

Obr. 4.7 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 2006-2007

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 4.8 Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem v r. 2008-2009

Zdroj: Vlastní zpracování

Průběh efektivní daňové sazby v letech 2006 až 2007 je zachycen v obr. 4.7. Vývoj efektivní daňové sazby pro jednotlivé poplatníky stále sleduje trend s předcházejících sledovaných období, tj. s rostoucím příjmem rostou hodnoty efektivní daňové sazby. Dále se hodnoty efektivní daňové sazby pro jednotlivé poplatníky pohybují pod hranicí hodnot mezních sazeb daně, a to zejména v prvních třech daňových pásmech. Průběh jednotlivých efektivních sazeb daně pro testované poplatníky je rostoucí s rostoucím příjmem, přičemž se hodnoty efektivní daňové sazby pro poplatníka A, B a C rovnají nule do určité úrovně příjmu. Tento vývoj je způsoben uplatněním odpočtů, které způsobí, že poplatníci s nízkými příjmy nemají daňové zatížení. Odpočty působí na i vývoj jednotlivých efektivních sazeb daně, a to tak, že efektivní sazba daně poplatníka A má rychlejší růst hodnot s rostoucím příjmem než další sledované efektivní sazby daně.

V obr. 4.1 až 4.7 byl znázorněn vývoj efektivní sazby daně pro testované poplatníky v podmínkách klouzavě progresivní sazby daně. Průběh efektivní sazby daně v letech 2008 až 2009 zobrazený v grafu 4.8 znázorňuje vývoj efektivní sazby daně v podmínkách lineární sazby daně, tedy vývoj efektivní sazby daně v rámci jednoho daňového pásma a jedné mezní sazby daně. Tento vývoj je rostoucí s rostoucím příjmem, přičemž se hodnota efektivní daňové sazby s rostoucím příjmem přibližuje hodnotě mezní sazby daně, aby jí při určité úrovni příjmů převýšila. Tento průběh je způsoben odlišným

stanovováním daňové povinnosti poplatníků. Průběh jednotlivých efektivních sazeb daně je rostoucí s rostoucím příjmem, přičemž hodnoty efektivní sazby daně pro poplatníka A rostou rychleji než hodnoty efektivních sazeb daně pro poplatníky B a C. Tento vývoj je způsoben uplatňováním odlišných slev na daň.

Obecně lze tedy shrnout, že zjištěné hodnoty efektivní daňové sazby vyčíslené v podmínkách klouzavě progresivní sazby daně mají s rostoucím příjmem rostoucí průběh. Růst je rychlejší zejména v prvních daňových pásmech, která jsou většinou užší než poslední daňová pásma. Křivka efektivní daňové sazby se přibližuje hodnotám mezních daňových sazeb, tedy zejména s mezními daňovými sazbami uplatňovanými v prvních daňových pásmech. Křivka efektivní daňové sazby pro poplatníka 1 má rychlejší růst s rostoucím příjmem, tj. poplatník A má větší daňové zatížení s rostoucím příjmem, než je tomu u poplatníků B a C. Tuto skutečnost lze přisuzovat zejména slevám na dani popř. nezdanitelným částem daně, které si poplatníci B a C uplatňují na rozdíl od poplatníka A. Hodnoty efektivní daňové sazby vyčíslené v podmínkách lineární sazby daně mají rostoucí průběh s rostoucím příjmem, přičemž se také hodnota efektivní daňové sazby s rostoucím příjmem přibližuje hodnotě lineární sazby daně a od určité úrovně příjmu ji převyšuje. Vliv odpočtů a slev je obdobný jako v podmínkách klouzavě progresivní sazby daně.

Vliv změn ve výši jednotlivých mezních sazeb daně či daňových pásem popř. ostatních parametrů vstupujících do výpočtu osobní důchodové daně na daňové zatížení poplatníka není patrný ani z těchto provedených výpočtů a zobrazených průběhů.

4.2 Analýza vývoje efektivní daňové sazby u definovaného poplatníka za období 1993 až 2009

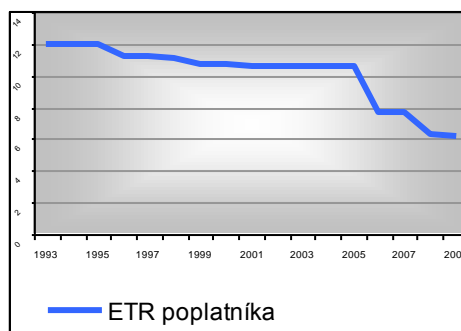
Dopad změn mezních sazeb daně a šíře daňových pásem na vývoj efektivní daňové sazby v letech 1993 až 2009 lze lépe zachytit, bude-li proveden výpočet efektivní daňové sazby u jednoho vybraného poplatníka s tím, že dojde k zafixování ostatních vstupních parametrů.

Výpočtem dosažené výsledky zachytí v grafu vývoj efektivní daňové sazby v čase vyjádřené z jedné úrovně důchodu definovaného poplatníka s přihlédnutím k legislativní úpravě uplatňované v konkrétním roce sledovaného období upravující daňovou sazbu popř.

šíří daňového pásma. Konstantní při výpočtu bude tedy příjem, nezdanitelná část základu daně na poplatníka popř. sleva na daň na poplatníka i výše uplatňovaných nákladů, tj. pojištění.

Poplatník je definován jako osoba s příjmy ze závislé činnosti, jejíž příjem se za sledované období rovná aritmetickému průměru průměrných mezd, např. viz [14] obyvatel na území ČR za každý jednotlivý rok ve sledovaném časovém horizontu, tj. období 1993-2009. Dále si poplatník bude uplatňovat slevu/nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Hodnota slevy na daň na poplatníka je 7200Kč a nezdanitelná část základu daně na poplatníka je 30 864Kč. Obě tyto hodnoty byly stanoveny na základě historických dat. Výpočet je konstruován dle platných legislativních podmínek v daném období. Tedy v období 1993 až 2007 se uplatňuje klouzavě progresivní sazba daně a v období 2008-2009 se pracuje s lineární sazbou daně. Pojistné na zdravotní a sociální pojištění placené poplatníkem je stanoveno pro období 1993-2007 na úrovni 14,5% a pro období 2008-2009 na úrovni 12,5%

Obr. 4.8 Vývoj ETR u definovaného poplatníka v letech 1993-2009

Zdroj: Vlastní zpracování

V obr. 4.8 je zobrazen skokový pokles hodnot efektivní daňové sazby u definovaného poplatníka v letech 1993 až 2009. Vzhledem k tomu, že je konstantní příjem i případné odpočty je zřejmé, že změny efektivní daňové sazby byly vyvolány pouze změnou daňových sazeb popř. daňových pásem. Důležitým faktorem ovlivňujícím průběh efektivní daňové sazby u poplatníka je i způsob stanovování daňové povinnosti. Toto je zřejmé zejména mezi lety 2005 a 2006, kdy došlo k prudkému poklesu hodnot efektivní daňové sazby u definovaného poplatníka, neboť došlo nejen k úpravě stanovování daňové povinnosti, nýbrž i k úpravě sazby daně a to tak, že sazba daně byla pro nejnižší daňové pásmo snížena z původních 15% na 12%. Další výrazný pokles následuje v roce 2008, kdy

dochází k přechodu od klouzavě progresivní sazby daně k proporcionální sazbě daně a tím i k úpravě postupu stanovování daňové povinnosti.

Ve sledovaném období, tj. 1993 až 2009 je patrný trend snižování efektivní daňové sazby a tím tedy daňové zátěže u vybraného poplatníka v čase, což koresponduje s trendem zjištěným již dříve v kapitole 4.1. Bohužel ani nyní není zcela patrné, byť došlo k zafixování většiny vstupních údajů důležitých pro stanovování daňové povinnosti u osobní důchodové daně a poté efektivní daňové sazby, do jaké míry ovlivňuje změna daňové sazby či změna šíře daňového pásma daňovou povinnost poplatníka resp. efektivní daňovou sazbu u poplatníka a jaká musí tato změna být, aby došlo ke změně daňového zatížení. Proto je nutné provést další zpřesňující výpočty daně a efektivní sazby daně pro testovaného poplatníka pomocí analýzy citlivosti.

4.3 Analýza citlivosti dopadu změn sazeb daně na poplatníka

Pomocí analýzy citlivosti lze zjistit, jakým způsobem ovlivňuje změna parametrů důležitých pro výpočet daňové povinnosti *efektivní daňovou sazbu* popř. *daňovou povinnost*. Parametry byly zvoleny s ohledem na typ sazby daně, a to klouzavě progresivní sazba daně, šíře daňového pásma a lineární sazba daně. Dále jsou výpočty provedeny i pro doplňkové parametry, tj. pro nezdánitelnou část základu daně na poplatníka a slevu na poplatníka a vyživované dítě. Sledován bude vliv daného parametru na výslednou daňovou povinnost a efektivní sazbu daně poplatníka s příjmy ze závislé činnosti.

Výpočty budou provedeny pro testovaného poplatníka, jehož příjem se pohybuje v rozmezí 35-285% průměrné mzdy obyvatel České republiky za období 1993 až 2009. Dále je pracováno při výpočtech s daňovými sazbami a s daňovými pásmy uplatňovanými v období 2001-2005, s lineární sazbou daně platnou v období 2008 až 2009, s nezdánitelnou částí základu daně pro poplatníka uplatňovanou v období 2001-2005 a se slevou na daň na poplatníka uplatňovanou v období 2008-2009, výše uplatňovaných nákladů, tj. zdravotní a sociální pojištění je ve výši 12,5%.

Vstupní data budou upravována snížením či zvýšením o určitý počet procentních bodů, např. viz tab.4.3, kde bude α vyjadřovat právě tuto změnu od vstupní sledované hodnoty. Data uvedená v tab. 4.3 budou použita v podmínkách klouzavě progresivní sazby

daně i lineární sazby daně, přičemž budou při výpočtech použity jen údaje související s daným typem sazby, např. u sledování změn lineární sazby daně nebude pracováno s nezdanielnými částmi základu daně.

Tab. 4.3: Odchyly vstupních dat při výpočtu daně (v p.b.)

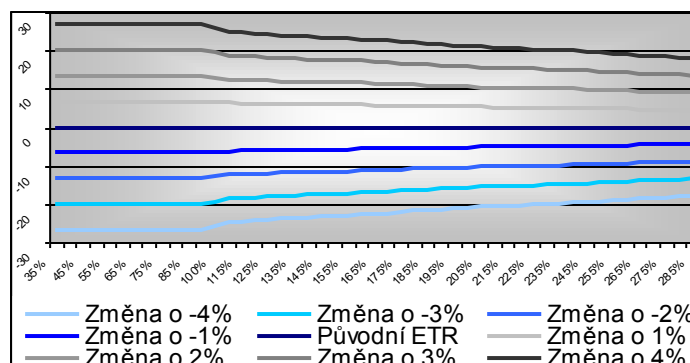
	Sazba daně	Změna daňového pásma	Změna NČZD	Změna slevy na daň
α	\pm 1; 2; 3; 4	\pm 5,10,15,20	\pm 1, 3, 5, 7	\pm 1, 3, 5, 7

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.1 Analýza citlivosti efektivní daňové sazby při změně mezní daňové sazby v podmínkách klouzavé progresse

V této části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby na změnu mezních sazeb daně v podmínkách klouzavé progresse. Výpočty byly konstruovány za předpokladu konstantní šíře daňových pásem. Došlo tedy k úpravě mezních sazeb daně a pevné částky, jenž se připočítává k částce vyjádřené pomocí procentuální sazby daně. Hodnoty dosažené pomocí provedených výpočtů jsou zobrazeny v obr. 4.9.

Obr. 4.9 Změna ETR při změně nominální daňové sazby při různých procentuálních úrovních příjmu

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického znázornění dopadu změn mezních sazeb daně na efektivní sazbu daně lze konstatovat, že efektivní sazba daně je nejcitlivější na změnu parametru u podprůměrných příjmů, poté tato citlivost na změnu parametru s rostoucím příjmem klesá. Tento vývoj je způsoben uplatňováním nezdanielné části základu daně na poplatníka, kdy

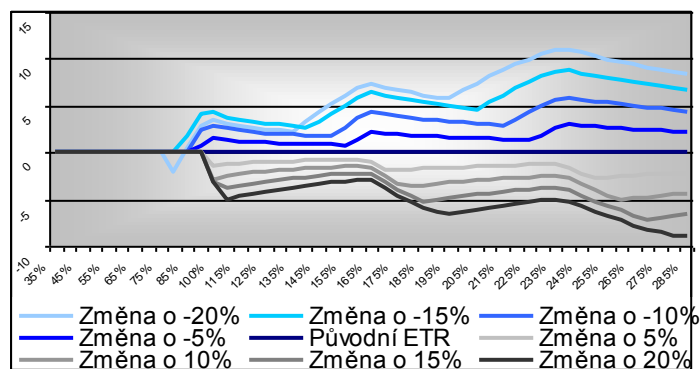
díky uplatnění tohoto odpočtu dochází ke snížení daňového zatížení zejména u nižších úrovní příjmů a s rostoucím příjmem vliv tohoto odpočtu na daňové zatížení klesá. Efektivní daňová sazba je více citlivá na zvýšení mezních sazeb daně než-li je tomu u snížení mezních sazeb daně.

Obecně lze konstatovat, že efektivní sazba daně je citlivá na změnu mezní sazby daně. Největší citlivost projevuje u podprůměrných příjmů při zvýšení mezních sazeb daně. S rostoucím příjmem se citlivost snižuje. Tento vývoj je platný v případě, že změna postihne všechny uplatňované mezní sazby daně. Pokud by došlo k úpravě jen jedné mezní sazby daně např. mezní sazby daně uplatňované v nejvyšším daňovém pásmu, bylo by daňové zatížení sledovaného poplatníka citlivé na tuto změnu jen na úrovni příjmů spadajících do tohoto pásma. Dopad na daňové zatížení poplatníků, jejichž příjmy jsou nižší a spadají do nižších daňových pásem by byl bezvýznamný. Vzhledem k tomu, že zde působí ještě faktor nezdanitelné části základu daně, je výše popsáný trend nutné upravit podle případných změn právě tohoto odpočtu.

4.3.2 Analýza citlivosti při změně šíře daňového pásma v podmínkách klouzavé progresse

V této části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby na změnu šíře daňových pásem v podmínkách klouzavé progresse. Výpočty byly konstruovány za předpokladu konstantní výše mezních sazeb daně. Upraveny byly šíře daňových pásem i výše pevné částky připočítávané k částce vyjádřené pomocí procentuální výše mezní sazby daně. Hodnoty dosažené pomocí provedených výpočtů jsou zobrazeny v obr. 4.10.

Obr 4.10 Změna ETR při změně daňových pásem při různých procentuálních úrovních příjmu

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického znázornění dopadu změn šíře daňových pásem na efektivní daňovou sazbu lze konstatovat, že citlivost efektivní daňové sazby na změnu parametru roste s rostoucím příjmem, a to od úrovně průměrných příjmů. Je zřejmé, že citlivost efektivní daňové sazby na změnu parametru se projevuje ve skocích, kdy citlivost roste do úrovně přechodu příjmu do vyššího pásma, poté se citlivost efektivní daňové sazby snižuje, neboť se daňové zatížení ovlivněné změnou šíře daňových pásem přibližuje původní hodnotě daňového zatížení, ale jen do bodu, kde dochází k přechodu do vyššího daňového pásma, poté citlivost opět roste. Efektivní daňová sazba je citlivější na zápornou odchylku daňových pásem, tj. na jejich zúžení zároveň se tato změna projevuje s rostoucím příjmem dříve než-li při rozšíření daňových pásem. U podprůměrných příjmů je odchylka od vstupní hodnoty efektivní daňové sazby nulová. Tento jev je způsoben uplatněním nezdanitelné částky základu daně, která umožní nízkým příjmovým poplatníkům dosažení nulového daňového zatížení.

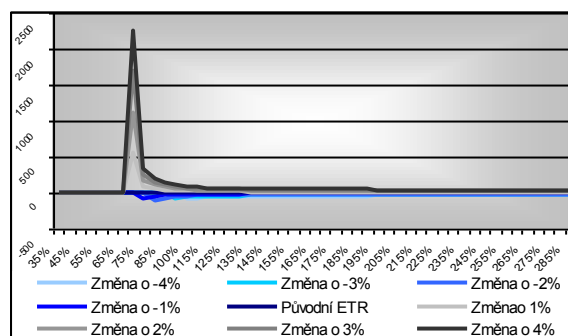
Obecně lze shrnout, že efektivní daňová sazba je citlivá na změnu šíře daňových pásem. Přičemž tato citlivost s rostoucím příjmem roste a největší citlivost vyvolá záporná odchylka parametru, neboť tím dojde ke zúžení daňových pásem a příjem poplatníka spadá do vyšších daňových pásem, kde je zároveň uplatňována vyšší mezní sazba daně.

Pokud by došlo k legislativní úpravě, jenž by postihla jen mezní sazby daně popř. by se dotkla jen šíře daňových pásem za předpokladu, že změna postihne všechna pásma či všechny uplatňované mezní sazby daně, bude dopad na daňové zatížení poplatníků téměř protichůdný. Citlivost efektivní daňové sazby je nejvyšší při kladné odchylce mezních sazeb daně a zároveň s rostoucím příjmem klesá a citlivost efektivní daňové sazby nejvyšší při záporné odchylce šíře daňových pásem a roste s rostoucím příjmem.

4.3.3 Analýza citlivosti efektivní daňové sazby a daňové povinnosti při změně lineární sazby daně

V této části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby a daňové povinnosti na změnu lineární sazby daně. Výpočty byly konstruovány na základě vstupních parametrů, např. viz kap. 4.3 a byla uplatněna sleva na daň na poplatníka. Hodnoty dosažené pomocí provedených výpočtů jsou zobrazeny v obr. 4.11.

Obr. 4.11 Změna ETR při změně proporcionální sazby daně při různých percentuálních úrovních příjmu

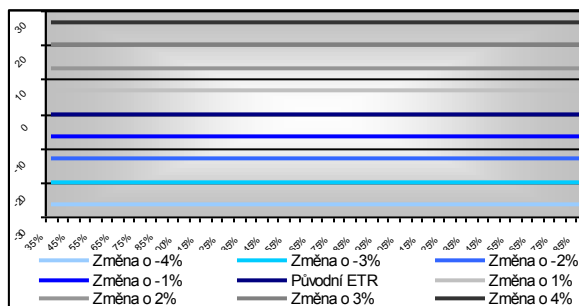
Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického znázornění dopadu změn lineární sazby daně na efektivní sazbu daně lze konstatovat, že efektivní sazba daně je nejcitlivější na změnu parametru u podprůměrného a průměrného příjmu, přičemž citlivost efektivní sazby daně s rostoucím příjmem klesá. Výrazně vyšší citlivost efektivní daňové sazby vyvolá zvýšení lineární sazby daně a naopak citlivost efektivní sazby daně vyvolaná snížením lineární sazby daně je nízká. Tento průběh je způsoben uplatněním slevy na daň na poplatníka, jenž snižuje daňové zatížení poplatníka až na nulovou hodnotu. Zároveň tato sleva ovlivňuje i úroveň příjmu, od které se citlivost efektivní daňové sazby na změnu lineární sazby daně začne projevovat.

Obecně lze shrnout, že efektivní daňová sazba je citlivá za změnu lineární sazby daně, přičemž tato citlivost dosahuje nejvyššího hodnot při kladné odchylce parametru a s rostoucím příjmem klesá. Citlivost efektivní daňové sazby při snížení lineární sazby daně je výrazně nižší a projevuje se od vyšší úrovně příjmu než-li je tomu při zvýšení sazby daně. Toto je způsobeno uplatněním slevy na daň na poplatníka, neboť se tato sleva může uplatit jen do výše vyjádřené daně, pokud klesne daňová sazba daň je také nižší, ale poplatník může uplatit slevu na daň na poplatníka stále jen do výše takto vyjádřené daně tzn. zejména pro nízkopříjmové poplatníky je citlivost efektivní sazby daně na snížení lineární sazby daně nulová.

Provedené výpočty byly ještě rozšířeny o výpočet citlivosti daně před uplatněním slev na změnu lineární sazby daně.

Obr. 4.12 Změna daňové povinnosti při změně proporcionální sazby daně při různých procentuálních úrovních příjmu

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického znázornění dopadu změn lineární sazby daně na daň před uplatněním slev lze konstatovat, že citlivost daně se projevuje konstantně pro všechny úrovně příjmů, přičemž nejcitlivější je daň na nejvyšší kladnou odchylku. Konstantní vývoj je způsoben výpočtem daně, při kterém nebyl uplatněn žádný odpočet a tedy je změna daně před slevami vyvolána pouze úpravou výše lineární sazby daně.

Obecně lze shrnout, že i daňová povinnost je citlivá za změnu sazby daně, a to konstantně pro všechny úrovně příjmů.

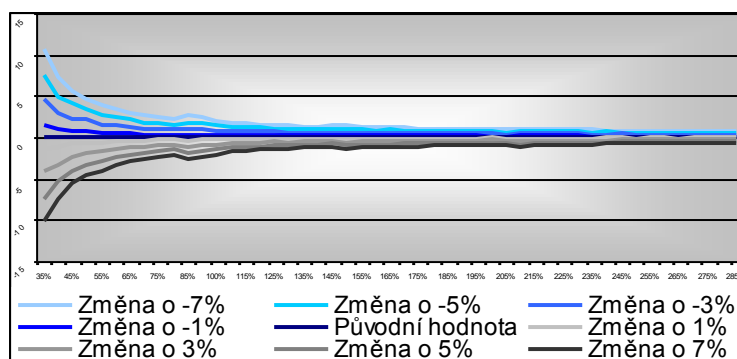
Z grafického vyjádření zobrazeného v obr. 4.9-4.11 je patrné, že odpočty a slevy mají vliv na citlivost efektivní daňové sazby u různých úrovní příjmů. Například, při grafickém vyjádření citlivosti daně před slevami v podmínkách lineární sazby daně, viz obr. 4.11, byl její průběh vzhledem k úrovni příjmů konstantní, ale při grafickém vyjádření citlivosti daňového zatížení za základě stejných odchylek lineární sazby daně, např. viz obr. 4.12, byl její vývoj již odlišný pro různé úrovně příjmu. Proto je nutné vyjádřit dopad změn i těchto doplňkových parametrů na efektivní daňovou sazbu.

4.3.4 Analýza citlivosti změny efektivní daňové sazby při změně doplňkových parametrů

V této části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby na změnu nezdanitelné části základu daně. Výpočty efektivní daňové sazby byly provedeny v podmínkách klouzavě progresivní sazby daně. Při výpočtu došlo k úpravě nezdanitelné

části základu daně na poplatníka, např. viz obr. 4.3, ostatní vstupní data jsou neměnná vzhledem k vstupním údajům.

Obr. 4.13 Změna ETR při změně nezdanitelné části základu daně na poplatníka při různých procentuálních úrovních příjmu

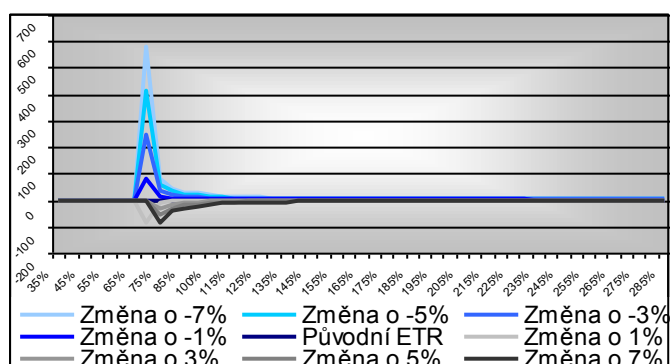
Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického zobrazení dopadu změn nezdanitelné části základu daně na poplatníka na efektivní daňovou sazbu lze konstatovat, že citlivost efektivní daňové sazby klesá s rostoucím příjmem, přičemž citlivost je nejvyšší pro nízké úrovně příjmu. Tento vývoj je logický, neboť nezdanitelná část základu daně snižuje základ daně a tím i daňové zatížení poplatníka a vzhledem k velikosti základu daně nízko příjmových poplatníků je položka, kterou si odečítají od základu daně, jako nezdanitelnou část základu daně významnější, než v případě poplatníka s vysokými příjmy.

Obecně lze konstatovat, že efektivní daňová sazba je citlivá na změnu nezdanitelných částí základu, přičemž citlivost je nejvyšší pro nízké úrovně příjmu a s rostoucím příjmem klesá. Tedy dopad tohoto odpočtu na efektivní daňovou sazbu v případě, že budou testovány její změny vyvolané úpravou sazeb či širě daňových pásem je významný. Například pokud by došlo k úpravě sazeb daně směrem dolů s cílem snížit daňové zatížení poplatníka a zároveň by došlo ke snížení hodnoty nezdanitelné části základu daně, daňové zatížení by nemuselo klesnout na požadovanou úroveň popř. by vůbec nemuselo být těmito změnami ovlivněno neboť působí protichůdně. V takovém případě by záleželo na velikosti změny jednotlivých parametrů a i úrovně příjmu poplatníka.

V následující části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby na změnu slevy na daň na poplatníka. Výpočty byly konstruovány v systému s lineární sazbou daně a vycházely ze vstupních dat.

Obr. 4.14 Změna ETR při změně slevy na daň na poplatníka při různých procentuálních úrovních příjmu

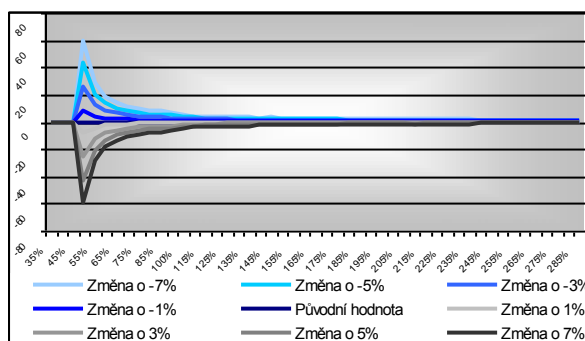

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického znázornění dopadu změn slevy na daň na poplatníka na efektivní daňovou sazbu lze konstatovat, že se citlivost efektivní daňové sazby na změnu parametru projevuje od podprůměrné výše příjmu a s rostoucím příjmem klesá. Zároveň je citlivost nejvyšší při záporné odchylce parametru a také se při této odchylce projevuje u nižší úrovni příjmu než-li je tomu při kladné odchylce parametru. Tento vývoj je způsoben samotným postupem uplatnění slevy na daň, neboť slevu na daň na poplatníka si může poplatník uplatnit jen do výše daňové povinnosti. Toto má vliv i na úroveň příjmu, od které se citlivost začne projevovat, neboť pro velmi nízké úrovně příjmů je díky uplatnění slevy na daň na poplatníka daňové zatížení nulové.

V následující části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby na změnu nezdanitelné části základu daně na poplatníka a slevy na daň na dítě. Výpočet byl konstruován v podmínkách klouzávě progresivní sazby daně přičemž byly použity stejné vstupní údaje a odchylky nezdanitelné části základu daně na poplatníka a slevy na daň na dítě vycházely z tab. 4.3.

Obr. 4.15 Změna ETR při změně nezdanitelné části základu daně na poplatníka a slevy na daň na vyživované dítě při různých procentuálních úrovních příjmu

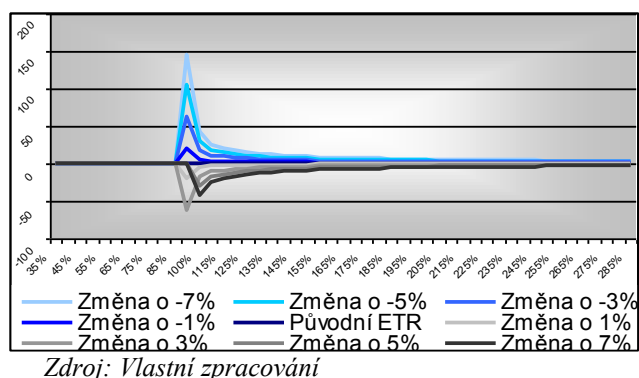
Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě grafického znázornění dopadu změn nezdanitelné části základu daně na poplatníka a slevy na daň na dítě lze konstatovat, že citlivost efektivní daňové sazby je největší v případě mírně podprůměrných příjmů a s rostoucím příjmem klesá. Zároveň je efektivní daňová sazba necitlivá na tyto změny v případě vysoce podprůměrného příjmu, což je způsobeno dosažením negativní daně díky uplatnění slevy na daň na dítě a tím i nulového daňového zatížení. Efektivní daňová sazba reaguje stejně výrazně na zvýšení či snížení daného odpočtu a slevy.

Obecně lze shrnout, že efektivní daňová sazba je citlivá na změnu nezdanitelných částí základu daně a slev na daň. Tato citlivost se projevuje od určité úrovně příjmu a s rostoucím příjmem klesá. Dopad kombinace odpočtů a slev je při sledování dopadu změn sazeb daně na efektivní daňovou sazbu významný, neboť ovlivňuje od které úrovně příjmů se začne citlivost efektivní daňové sazby na tyto změny projevovat. Při úpravách sazeb daně je potřeba zohlednit i hodnoty odpočtů a slev či jejich případné změny, neboť protichůdný efekt změn na daňové zatížení přetrvává. Tedy snížení odpočtů a slev zvýší daňové zatížení, ale snížení mezních sazeb daně snižuje daňové zatížení.

V následující části bude zkoumána citlivost ukazatele efektivní daňové sazby na změnu slevy na daň na poplatníka a dítě. Výpočty byly konstruovány v systému s lineární sazbou daně a vycházely ze vstupních dat.

Obr. 4.16 Změna ETR při změně slevy na daň na poplatníka a vyživované dítě při různých procentuálních úrovních příjmu

Na základě grafického znázornění změn slev na daň na poplatníka a dítě na efektivní daňovou sazbu lze konstatovat, že se citlivost efektivní daňové sazby projevuje od úrovně průměrného příjmu a s rostoucím příjmem klesá. Citlivost se tedy projevuje od vyšší úrovně příjmů, než-li tomu bylo, pokud byla sledována citlivost efektivní daňové sazby na změnu slevy na daň na poplatníka, např. viz obr. 4.14. Tento vývoj je způsoben uplatněním další slevy, tedy dochází k většímu snížení daňového zatížení testovaného poplatníka. Dále lze sledovat, že větší citlivost je vyvolána zápornou odchylkou ukazatele, tedy snížení hodnot slev na daň má větší dopad na daňové zatížení testovaného poplatníka, než-li zvýšení těchto hodnot. Tento trend je vyvolán opět již popsáním způsobem uplatnění slev na daň.

Obecně lze tedy shrnout, že efektivní daňová sazba je citlivá na změnu slev na dani, a to zejména u průměrných a podprůměrných příjmů přičemž tato citlivost s rostoucím příjmem klesá. Při sledování dopadu změn sazeb daně na daňovou povinnost je nutné brát ohled i na dopad změn slev na daň na daňové zatížení, neboť ovlivňuje úroveň příjmu od které se začne citlivost efektivní daňové sazby na tyto změny projevovat. Protichůdný efekt je obdobný jako tomu bylo u nezdanitelných částí základu daně.

Obecně lze tedy konstatovat, že pokud dochází k úpravě mezních sazeb daně je nutné sledovat zda se jedná o kladnou či zápornou odchylku. Pokud dojde ke snížení sazeb daně, bude na tuto změnu daňové zatížení poplatníka reagovat s menší citlivostí, než-li by tomu bylo u zvýšení sazeb daně a také bude odchylka větší v případě podprůměrného příjmu a s jeho růstem se bude snižovat. Při úpravě širě daňových pásem dojde k vyvolání

opačného trendu u daňového zatížení než při úpravě sazeb daně. Daňové zatížení bude nejcitlivější na zúžení daňových pásem a také jeho citlivost poroste s rostoucí úrovní příjmu, přičemž do určité úrovně podprůměrných příjmů bude citlivost nulová. Efektivní daňová sazba je také citlivá na úpravu lineární sazby daně, přičemž daňové zatížení bude nejcitlivější při kladných odchylkách lineární sazby daně a zároveň bude citlivost daňového zatížení klesat s rostoucím příjmem. I v tomto případě vykazuje daňové zatížení nulou citlivost na provedenou změnu do úrovně mírně podprůměrných příjmů.

Konkrétní dopad těchto úprav je vždy nutné sledovat zároveň s dopadem změn doplňkových parametrů, neboť tyto díky svému dopadu na daňové zatížení ovlivňují výslednou změnu daňového zatížení a úroveň příjmu od které se začnou změny například proporcionální sazby daně na daňovém zatížení projevovat.

5 Závěr

Práce byla zaměřena na problematiku osobní důchodové daně což je jedna z nejznámějších daní celého daňového systému České republiky. Cílem práce bylo provést analýzu dopadu změn sazeb daně na poplatníka s příjmy ze závislé činnosti. Výpočty byly konstruovány na základě skutečných dat a následně i modifikovaných vstupních údajů, aby bylo možné utvořit obecný závěr. Výsledky výpočtů v této práci jasně ukazují, že daňové zatížení poplatníka s příjmy ze závislé činnosti je citlivé na změnu sazeb daně, a to jak proporcionálních, tak klouzavě progresivních i změnu šíře daňových pásem.

Pokud bude provedena úprava sazeb daně, vyvolá dopad na daňové zatížení poplatníka. Ovšem tento dopad může být utlumen či podpořen dopadem odpočtů a slev na daň na daňové zatížení poplatníka, popř. se tento dopad může projevit až od určitých úrovní příjmů nebo do určitých úrovní příjmu poplatníka. Zvýšení sazeb daně vyvolává zvýšení daňového zatížení poplatníka zejména do úrovně průměrných příjmů, s rostoucím příjmem dopad klesá, neboť klesá i vliv odpočtů a slev na daň na daňové zatížení poplatníka. Snížení sazeb daně vyvolá menší dopad na daňové zatížení než-li zvýšení, a to z důvodu existence odpočtů a slev na daň, kdy tyto položky již snižují daňové zatížení a tedy další snížení daňového zatížení vyvolané úpravou sazeb daně není již tak výrazné.

Výsledky výpočtů dokazují, že je nutné při úpravách sazeb daně popř. šíře daňových pásem brát ohled na doplňující parametry, jako jsou odpočty a slevy. Neboť i s těmito parametry je při výpočtu daňové povinnosti poplatníka pracováno a ovlivňují, od jaké úrovně či do jaké příjmu se citlivost sledovaného ukazatele začne projevovat, nebo na jaké úrovni příjmů je citlivost na změnu nejvýznamnější. Změny sazeb daně jsou nejvýraznější pro poplatníka s nízkými až podprůměrnými příjmy. Pokud tedy dojde k takovým úpravám, postihne jejich dopad většinu obyvatel našeho území.

Seznam použité literatury

a) knihy:

- [1] AUERBACH, A., FELDBERGER, M. Handbook of public economics. 1. vyd. Amsterdam: Elsevier Science Publisher B.V., 1985. ISBN 0-444876-12-X
- [2] BONĚK, V., BĚHOUNEK, P., BENDA, V., HOLMES, A. Lexikon – daňové pojmy. 1. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. 626s. ISBN 80-7208-265-5.
- [3] DLUHOŠOVÁ, D. Finanční řízení a rozhodování podniku. 1. vyd. Praha: EKOPRESS, 2008. 192 s. ISBN 978-80-86929-44-6.
- [4] KUBÁTOVÁ, K. Daňová teorie a politika. 3. vyd. Praha: ASPI, 2004. 279s. ISBN 80-86395-84-7.
- [5] KUBÁTOVÁ, K. Daňová teorie a politika. 4. vyd. Praha: ASPI, 2008, 279s. ISBN 80-7357-205-2.
- [6] MUSGRAVE, R., MUSGRAVE P. Veřejné finance v teorii a praxi. 1. vyd. Praha: MANAGEMENT PRESS, 1994. 946s. ISBN 80-85603-76-4.
- [7] ŠIROKÝ, J. Daňová teorie s praktickou aplikací. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- [8] VANČUROVÁ, A. a kol. Daňový systém ČR 2004 aneb učebnice daňového práva. 7. vyd. Praha: VOX, 2004. 366 s. ISBN 80-86324-42-7.
- [9] VANČUROVÁ, A. a kol. Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva. 9. vyd. Praha: VOX, 2008. 319 s. ISBN 978-86324-72-2.

b) jiné

- [10] Český statistický úřad [online]. [cit. 2009-12-06]. Dostupný z WWW:<
[http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_1_pmz/\\$File/cpmzcr030910_1.xls](http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/i/tab_1_pmz/$File/cpmzcr030910_1.xls)

- [11] European Commission [online]. [cit. 2010-04-22]. Dostupný z WWW:<
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2009/2009_full_text_en.pdf
- [12] Finance.cz [online]. [cit. 2010-03-05]. Dostupný z WWW:<
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures/2009/2009_full_text_en.pdf
- [13] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů
- [14] Zákon ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků ve znění pozdějších předpisů

Seznam zkratek

Atd.	a tak dále
ETR	efektivní daňová sazba
Např.	například
Obr.	obrázek
Popř.	popřípadě
Pozn.	poznámka
Resp.	respektive
Tab.	tabulka
Tzv.	takzvaný
Vyd.	vydání, vydavatel
ZDP	zákon o daních z příjmů
ZoSDP	zákon o správě daní a poplatků

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 07.05.2010

.....
jméno a příjmení studenta

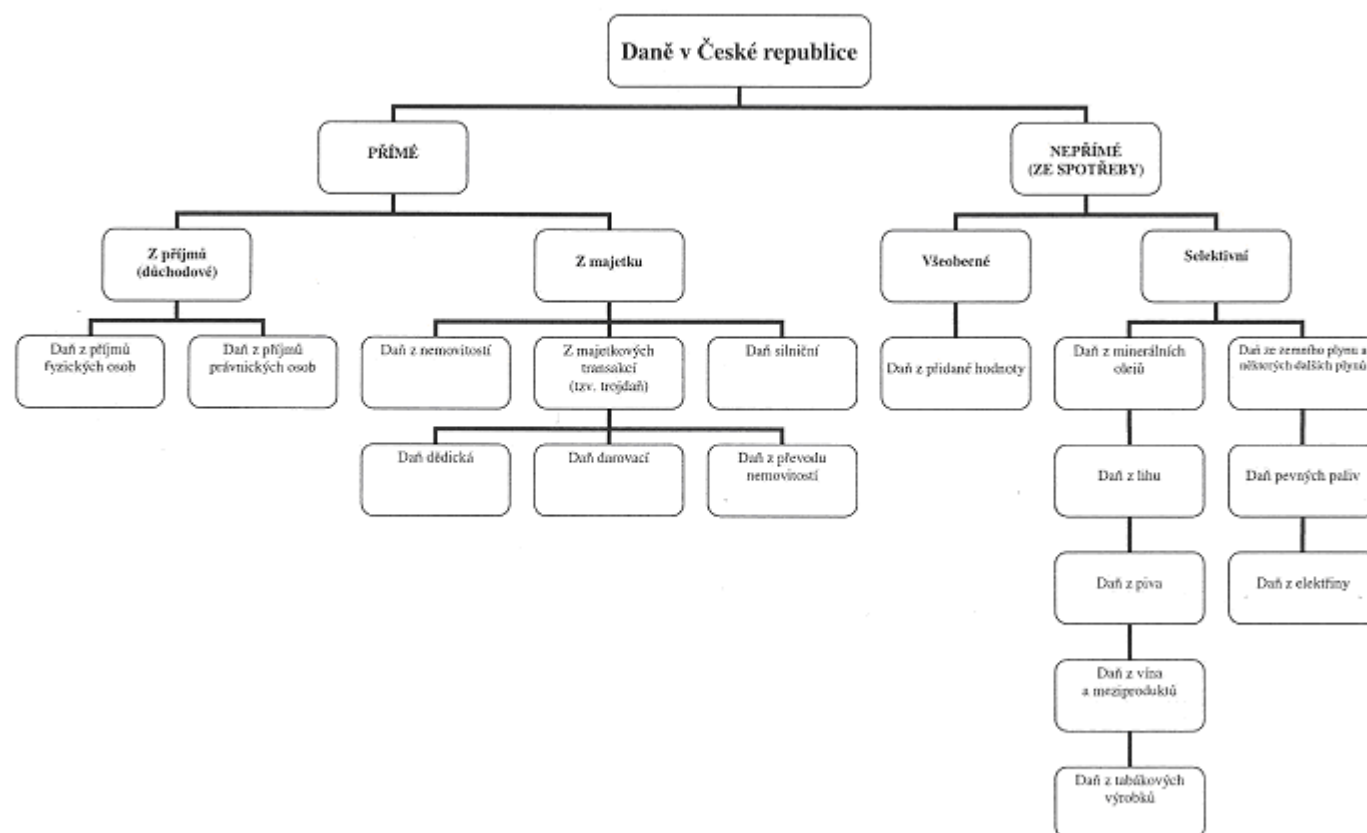
Adresa trvalého pobytu studenta:

Švédská 40, 712 00 Ostrava

Seznam příloh

- Příloha č.1 Daňový systém České republiky v roce 2009
- Příloha č.2 Vývoj efektivní daňové sazby pro testované poplatníky a přehled daňových sazeb a pásem v letech 1994, 1995, 1997, 1998 a 2001 až 2002.

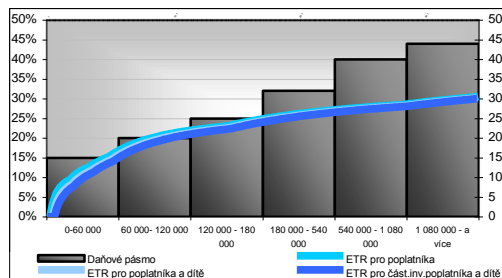
Příloha 1: Daňový systém ČR rok 2009

Příloha 2 :Přehled sazeb a daňových pásem období 1993-2009

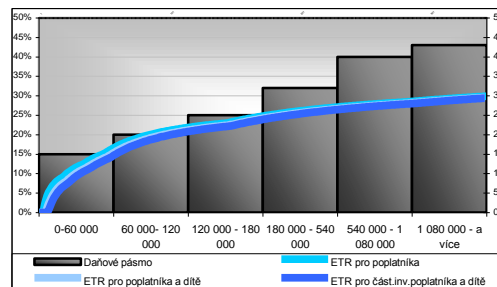
Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem

v r. 1994

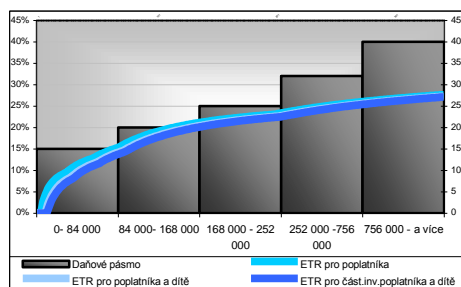
Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem

v r. 1995

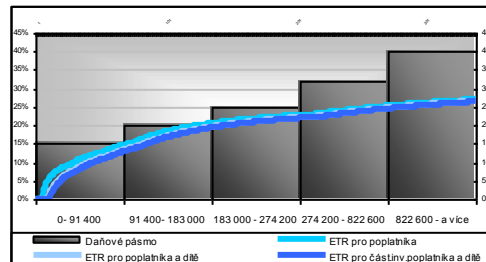
Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem

v r. 1997

Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem

v r. 1998

Vývoj ETR a přehled daňových sazeb a pásem

v r. 2001-2002

